

Släps Hembygdsgille

Band 1. 1974-09-11 sitter Charles Ohlson ("Tjalle på Höga") hos Charles Jansson (född 1895), i Hageryd på Släp och samtalar om Säröbor, deras bostäder och allmänna händelser från gångna tider.

Sid 1

Charles O har nyss varit på Särö och då besökt Villa Skogshöjd. Där bor nu Dr Hegnell, där bodde tidigare Grevinnan Bonde och där bodde Lindelöv och där bodde Eck på Kullavik förut. Och där bodde Murray och det var väl han som byggde denne här villan eller var det Seaton som byggde den där villan tro. Murray det var väl en dotter till gamle Seaton tror jag. Det har ju varit många ägare till den här Skogshöjd under årens lopp. Jag tror att det är det stället som de har mest bytt ägare under den tiden som vi känner till. Senare tid har det ju bytts ägare ganska ofta på villorna i Särö. Larsson och Seaton var en stor järnfirma. Var det inte den Seaton som byggde jaktvilla däruppe i Hörlanda, Tostared, vid tre kyrkor Istorp och Horred, ja Istorp och så är det en kyrka till. Högt, högt uppe på berget och det brände ju ner det här jaktstället. Jo, jo det var det. Där har jag varit med den förste gamle lastbilen jag hade. Det var sonen till gamle Seaton det, han var bror med fru Murray, han var en sån där som gjorde slut på pengar i alla fall. Du skulle sett vilken väg, jag körde upp med bil. Det låg i Horred – ja det låg i Horreds församling ja, men det har ett annat namn Öxnabäck. Ja, Öxnabäck kanske det hette. Ja. Ja. I alla fall så körde jag upp för berget med den gamle T-ford. Och Hilda Bolin och Hulda i Stallen, jag hade en fyra, fem tanter och de skulle absolut till Seatons jaktvilla, och jag stack upp och de vågade inte åka med. Och jag körde i denne här backen upp, högt upp på toppen och så har jag ett kort som jag tagit där uppe. Och det var bara stenmurarna kvar. Ja, det var Seatons jaktvilla. Ja, han byggde den villan. Ja den byggdes väl 1905 eller 1906. De var någon sorts släkt med Keillrarna dom också. Jo var de inte de, jo jag tror nog det. Eller fru Murray hon var nog född Leion hon också som Alice Keiller. Nej, nej hon var född Seaton och så gifte hon sig med Murray, men den gamla fru Seaton hon var ju på middag hos -- nej det var fru Murray hon var på middag hos Keiller, då när Carlström var med och han sa det där med änkor med skägg. Hon hade skäggstrå på hakan. Sen har jag tänkt på Bergabo. Det ägde en gång i tiden Hilma Carlsson för August Carlsson står inte nämnd i den gamle skriften. Det är August Carlssons kolfirma i Göteborg. De hade en tomt och där står Bergabo och där står att Arne Lundberg på Särö har köpt en tomt av Erik Wijk och det var nog den tomten som hette Bergabo. Det kanske stått ett hus där en gång i tiden intill Franzéns eller vid intill ryttmästare Krafft. Nej där har inget stått. Det verkar som om det var rena ödemarken. Nej, det var kullerstensbacke hela det. Men, Du vet, det hörde till det som hette Bergabo allt. Nej, Berghem heter det där uppe där kvarna? Ja, det kan hända det var väderkvarn. Ja, det är den gamla väderkvarnen. Där Carlssons, det sa man alltid – "det är Carlsson på kvarnakullen". Det ligger högt ja. Där är Hilma Carlsson. Ja, där är Wijkatöserna födda och Folke Weijding, det var en bror till dom vet Du väl. Fru Westin, hon gifte sig med Bille sedan. Dom har inte bytt så mycket inom dom släkterna. Nej, men så fick han ärva detta sedan Erik Wijk. Han fick ärva detta efter gamla mormor. Han fick ärva eller köpa det vet jag inte för det var väl Folke som skulle ägt det eller om han hade fått något annat jag vet inte det. Han var ju gift med en fröken Willerding – "en lita". Var det en Willerding som bott på Munkekullen sedan. Ja det var en syster till fru Gadd. Jaha du, var det en Willerding? Jo Du,

vad var det, det stället hette, - hette det Solby eller Sol någonting, det där som Axel Magnusson bor. Där köpte de Soltorp. Vilket då? Det som Axel Magnusson bor i, det huset som Elof Hansson köpte. För där står Elof Hansson och så står det ett par namn till som jag inte vet. Men det var väl ett ställe som var inköpt utav Elof Hansson det huset som Axel Magnusson bor i – chauffören. Ja, det var en Dickson som ägde det. Han är född där, han som är på herrgården – vad hette han? Vallda herrgård som kom dit? – Westin? – Nej, Dickson vet Du väl, Oscar – han är född där. Står också ett ställe som hette Nisser eller någonting och så stod det Marika och Maud Dickson som ägare, det kanske var det stället. De kanske ärvde, han blev ju borta han Oscar Dickson sedan eller skilde han sig? Han gifte sig med en danska vet Du. Oscar Dickson sonen till Inga Dickson. Nej, det var inte son till Inga Dickson. Nej de var Damkier, hon hette Damkier som han gifte sig med och det var Oscar Dickson och han dog i blodförgiftning han hade skurit sig på en kapsyl. Men det var en ung Oscar Dickson som var på herrgården, ja det var deras son. Ja, och han gifte sig med en danska, - Ja, han gifte sig ett par gånger. Det var den danskan som Gustaf Bolin körde med på 20-talet och då hade hon så uringat i ryggen att Gustaf sa de kunnat ta temperaturen utan att ta av sig. Jo, jo Du, men vänta nu friherrinnan Dickson. Hon hade en syster som var gift med han Ankarcrona. Hon hette Ellen (Spey). Hon hette Ellen Ankarcrona och de var födda Damkier. De var födda Damkier båda två och de var danskar. Men denna friherrinnan Dickson var inte hon mor till Oscar va. Jag tror nästan hon var det. Hon gifte sig med Osborn sedan. Ja, jag har för mig att Oscar Dickson han var ju där hos Inga Dickson när han var liten, 10 eller 12 år, kommer jag ihåg den lille tjocke klumpen han sprang in och ut genom dörren när vi var där med någonting så var han alltid med oss. Det var 1910. Då bodde de i det huset som Axel Magnusson bor i nu. Då bar jag post till dem. Innan de köpte Solvik eller vad det hette där borta – Vilket då? - Det stora stället Dicksonska där nere – Jaså Natan Perssons eller? Det hette – Ja, han hette Melcior eller Melkior. Nej, nej det var Krüger– Ja, Krüger var det nog. Ja, det var byggmästare Krüger som byggde det. Det hette Solvik eller något sådant skojigt namn själva stället. Ja, jag vet vilket det är för det numret stämmer med Göteborgs Stad har det ju nu som skolhus. Ja, nu heter det ju Särögården, ja Särögården kallar Göteborg det för, ja, men det heter det inte. Nej det heter Solvik, Solgård eller Solbacken. Nej Solbacken var det inte, det var något med Ålevik att göra, Jag tror det var Solvik det hette. Ja det är något sådant ser Du. -- Och Solliden och Solsidan -- Jag tror det var Solvik och det stället byggde byggmästare Krüger och han byggde många på Särö. Och det var omkring sekelskiftet det – ja, det 1900 – omkring 1900. När järnvägen bildades. -- Det var något bolag som hade Särö då, det var innan Ygbergs kom dit. För det var något bolag när Brattberg dog så var det något bolag som hade det och så köpte Ygberg det sedan. Och då kom Lundblom hit och Eliasson, de kom som snickare hit. Och då byggde de Hammarbergs. Du var det ”Villa Vesta” Mina Hammarbergs. Det som ligger intill Göranssons nu. Uppe på berget ja. De rev det huset det gamla. Inga Dickson bodde där ett par sommar. Det hette ”Villa Vesta” ja så har jag sett att 1925 så stod Mina Hammarberg som ägare. Nej – ja de kanske de köpte det efter Dignell. Det va en Dignell som ägde detta. Och dessa Dignellar de bor väl i Västra Frölunda eller där inne. Ja, där bor inga på Särö alls nu. Nej, de har flyttat ifrån Särö. Och Gösta Wilson, han var gift med en flicka Dignell. För när Inga Dickson gjorde av med sitt ställe där nere, som vi kallar för Dicksonska Huset, så flyttade hon till Villa Vesta. Hon hade ett par ”kungamiddagar” där två

år i rad. Ja, ja och sen, vem var det som köpte det sedan? Jo, sen köpte Paul Göransson och rev huset och så lade han ihop bägge tomterna och hans villa den heter Flora och denne hette Villa Vesta. Sedan över på andra sidan vägen där var Willumsens på den andra sidan. Willumsens, det var ju Vera Kraffts – Vera Lindström – Ja, Täppan hette det där framme där Arnold Lindström bodde, Ja, ja det ligger ju precis mitt emot. Men så nästa hus det gamla röda som revs och som Allan Andersson byggde upp och gjorde i ordning. Jaså det ja, det var ju Willumsens. Ja det var väl där Calle-Björn var född eller bodde där som liten. -- Ja det var Fredrik Heimans villa det. Ja, ja det var Fredrik Heimans villa innan Willumsen köpte det. Fredrik Heiman byggde den villan. Jaha Du den var ju gammal redan på 20-talet. -- Den var gammal då jag bar ut posten på Särö 1910. Ja så tar man väl i. Jag var där när Willumsens bodde där, hon var så där ”frodi och go” den gamla gumman. Då var där en liten flicka som var en norska och hon blev sedermera gift med Bror i Bergen. Nej, inte Bror – med Billy en liten danska, nej norska. Ja, de bodde på Kullavik, men de väl skilda nu. Hon var så käck den lilla. Ja, då ägde Willumsen det och sen köpte Allan Andersson och rev ner det gamla huset och byggde ett nytt med sten och murverk. Men Willumsens har väl Veras också – ja, det köpte Calle-Björn sedan när Vera dog så köpte han det. Så det blev ju inte lång flyttning han hade på Särö och sen bosatte han sig året om. Jo, jo men -- de gamle Särösläkterna. Jo, Du där står Röda Stugan där står konsul Bratt ägde det en gång i tiden. Nej – konsul, konsul vad hette han nu Vera Lindstöms -- Krafft konsul Gustaf Krafft ägde han den där lilla röda som Vera Lindström eller som Theta bodde i. Ja det var hans hus alltsammans där, det hade han byggt ja, -- om han hade byggt det eller inte det vet jag inte men det var ett av det äldsta på Särö. Det och så var det - det som han har Broms och så Weinbergs. Ja det som Elin Janson hade innan, ja det var Bromsens det ja – det var ju moster. Ja så var det ett på andra sidan vägen, det var ju Weinbergs där Per Krafft bor. Så står det något om tomten nedanför där. Det var väl där som den andra systemen Weinberg bodde? Hon som gifte sig med han som byggde --- - ”Filip?” – Han som byggde det där huset där mitt emot där Dan Broström har sitt nu. Dan-Axel Broström bor där nu med sin AnnaBella. Jaså, ja Du menar han ja det var ju han – inte-Heyman – nej Hertz - ja Erik Hertz han byggde det huset och det kom ju ifrån Weinbergs mark. Ja Du vet att Hertz var gift med en syster, ja den lilla mörka, fru Hertz var ju syster till Tyra Krafft och hon gifte sig med Per och bodde på Lunnakullen – nej Philip hette han som hon gifte sig med, Per var sonen och därför så ärvde han detta som var Weinbergs gamla. Och dessa Weinberg vet Du var de har kommit ifrån egentligen. De har kommit här ifrån Hageryd. Hilding Nilssons gård där borta, det är gamla Weinbergs så den släkten har kommit därifrån antagligen för det har hört till Särö det också. Särö gård sträckte sig över hela Hageryd. Ja, jag vet för jag hittade gamla stadgar för Särös Mejeriförening och då var alla dessa här han Andersson, vad hette han, ”Anes” - Adel Andersson och han var med i styrelsen. Men vet Du vem som hade byggt detta mejeriet? – Nej, Jo det låg vid Sannå, det var Lindgren som byggde det när han fick ärva alla pengar. Han fick ärva så mycket pengar att satte upp en mejerirörelse som har legat där nere vid – mellan gamla Stora Sannå och Lilla Sannå där nere vid bäcken. Där byggde Lindgren. Så var det ett mejeri här borta som hette Torbjörnsons som var vid Ramshult vid Ramshults källa. Ja, förr så var det ofta små mejerier nästan vid varje bäck. Du vet att 1850 så hörde hela Hageryd till Särö det var socknar och då blev det utflyttning förstår Du, då blev det skiftat – det stora ”Storskiftet” kallas det för. 1849-1850 var

Storskiftet. Då löste de in sina gårdar de som kunde och alla utmarkerna löstes ut och togs ifrån. Hanebacka hörde ihop länge ja, det hör väl ihop än, ja fast det hör till Guntofta egentligen. Ja men Ygberg köpte ju Hanebacka så det har hört till Särö i många, många herrans år. Jo, jag ser det i handlingar ägarna som ägt Särö har ägt Hanebacka står det. Jag har en gammal bok som det står mycket om gamla Särö i, vilka som har haft – Du har väl inga gamla handlingar om Särö som Du kommit över någonstans? Inga handlingar mer än gamla telefonräkningar, isköp. – Nej, jag menar gamla handlingar om de gamla ställena. Lasse har en gammal bok som det står om Särö, den är utgiven av en som hette Prytz. Han har skrivit en hel bok om Särö. Ja, Prytz ägde Särö ett tag. Det var väl Prytz som var före Ygberg då. I alla fall så står ända sen trekungamötet var uppe vid ??????????. Det var den Norske, Svenske och Danske kungen vid de tre stora ekarna uppe vid Släps Kyrka. Det ligger där plåtslagarens ligger, där står tre stora ekar där det har hänt. Det är första gången som Släp är nämnt och Särö skrivet och det var tidigt, ja jag vet inte vilket år, men sedan står det alla ägare till Särö under årens lopp och vilka villor dess badinrättningar har haft. Det bar väl Brattberg som satte igång med Särö badinrättningar? Ja Du läste ju de där badreglerna. Ja, ja det där om trapper. Jag har ju en bok som heter Sommar på Särö med fina bilder. Ja, Du förstår att den gamla restaurangen som brände. Det var gamla herrgården på Särö. Ja, det var väl huvudbyggnaden, ja själva herrgården eller huvudstället det. Ja, där ligger ju magasinet och där som elektriska har sitt. Ja det var ju kontor, -- nej! Det var stall. Har det varit stall där? Där kan Du gå in och titta så får Du se att golvet ligger kvar med spilltor och alltihopa. Ja det kallas för ---- Men det var väl ändå kontor och bostad i den ena enden? Det har varit ladugård alltihopa. Det hörde till husarerna som hade sina hästar där. Så de hade sin uppsamlingsplats där? Det var ju säteri vet Du – Särö! Det var väl kor i det gamla stenhuset där borta då? Nej, det har varit stall där också, det har blivit byggt på senare år, det är väl byggt 1850 eller vad står det på en sten där när det är byggt. Ja jag har väl hört när de har ringt i den, det är Gren som var på Särö han ringde alltid morgon middag och kväll där. Jag kommer ihåg när lille Svensson sprang där. Ja han ringde också. Och Krafft hade hästar. All körning på Särö hade Krafft. Jo men stängen står där va? ?????? Det är väl Keiller som har tagit den då antagligen, de har nog den hemma. De köpte ju in Särö. Hade de alla djuren, korna på Hanebacka? De var på Hanebacka alltid. Det var bara hästar på Stallbacken, ja det heter ju Stallbacken det har alltid hetat Stallen där. Där hade de sex eller sju par hästar. Det skulle jag tro för de körde ju alla körningar. Hade de någon gästgivareskjuts? De hade droskor som de körde Göteborg – Kungsbacka. Jamen, så var det. Fast Göteborg körde de inte så mycket för då gick ju båtar till Särö på sommaren. Det var bara han som bar posten, ja vad hette han som bodde i stugan borta i Nötegång, han sprang väl till Göteborg med breven. Arkitekt Axel Berglunds fru berättade att han sprang med ett brev till Göteborg. Axel var aldrig brevbärare! Det fanns en brevbärare som bar posten hit. Posten till Särö den kom med båten på sommaren. På vintern så hade vi poststation i skolan. Gamle Lindgren han hade hand om posten. Då sprang det en farbror ifrån Kungsbacka. Han bodde i Krons hus. Vet Du var Kron bodde? Uppe ovanför ?”Gullgubbelilla”? Han sprang ifrån Kungsbacka och hit ut med posten till Släp, och sedan delade Lindgren ut posten. Det var inbrott en natt så att han höll på att bli skjuten den gamle gubben Lindgren. Det fanns postrånare redan på den tiden! Ja det fanns postrånare då också. De hade skjutit när han satt eller låg i sängen och skottet hade tagit i väggen. Ja, du säger att

den villan nere vid sjön, ja Karl Erik Heiman köpte ju den och där bodde Hugo Heiman, han som var på Götaverken. Ja, han köpte den efter Clasarna. Ja före Heiman var det Clases, ja Gustaf Clase, ja gamla konsul Clase. Ja, den unge Clase köpte Lundströms villa. Jaså där bodde den gamle Clase förut. Ja han är kommen därifrån Gustaf Clase och där var en pojke till. Ja, han som är på Hammer Gård. Han tog väl livet av sig? Jag vet inte det. De hade väl konservfabrikerna på Ellös. Ja det stämmer precis det! Så sålde ha det, och de blev ovänner. Gustaf Clase och han de blev hemska ovänner sen de talades ju aldrig vid. Säger Du det, det visste jag inte. Han var gift Grönbergs dotter va ? Nej det är Gustaf Clases det. Nej det är Hjalmar Weijdling dotter Inga. Är det Hjalmar Weijdling och Kerstin Weijdling på Gröna Lund. Ja, Gröna Lund ja, nu kommer vi till Gröna Lund. Där är en sak som jag inte kan lura ut. Folke Weijdling byggde han det? Nej, det var Hjalmar Weijdling bror till August Carlsson på Kvarna. Det vill säga Erik Wijks mor var född Weijdling. Nej , hon var född Carlsson. Men Hilma var född Weijdling. Ja, gamla Hilma ja den Hilma Carlsson. Det var hennes bror Hjalmar Weijdling som byggde Gröna Lund i Budskär. Ja, de hade Gårda Stärkelsefabrik. Jägerfeldt och Weijdling stod det på alla paket med stärkelse. Jägerfeldt var ju i samma släkt vet Du väl. Hjalmar Weijdling var gift med Kerstin Weijdling. Ja, henne kommer jag mycket väl ihåg. Men sedan Tord Weijdling var han son . Nej det var Folke Weijdling det var Hilmas pojk det. Det var Hilmer Carlssons pojk han hette Carlsson-Weijdling. Han gifte sig med fröken Willerding som var syster med fru Gadd. Tord Weijdling är Folkes pojk han som har Ruter Ess. Sen dog hon eller de skildes. Jag vet inte vilket de gjorde Folke och denna fröken Willerding de skildes tror jag och så gifte han om sig igen och då flyttade han till Kungsbacka där han har väl någon avkomma. Ja, han har väl en son till. Folke var då ganska ung i förhållande till de andra barnen då. Ja, han var väl yngst av dem. Sissi var ju mycket gammal och Folke var ju då mycket yngre. Han var ju bror till fru Bille och Sissi Wijk ja. Men Folke har aldrig bott på Gröna Lund. Nej han har aldrig varit där, jo --han har varit där och ätit kräftor. Men Hjalmar Weijdling var en helt annan för han var släkt till den gamla – ja, det var brodern till de gamla, han var morbror till Folke Weijdling. Men då hade han nog gift om sig för Kerstin Weijdling var mycket yngre i så fall. Nej, då han var inte gammal när han dog han var väl inte mer än 50 år när han dog. Hjalmar i Lian var ju där i alla år. Han började där i 1905 för det byggdes då. Ja, de byggde ju Port Artur och Solberga. Tänk att de sa en gång att det blev bröllopspresenter till barnen ifrån gamla Hilma Carlsson, men då stämmer det inte för Hjalmar Weijdling där blev det ingen bröllopspresent det var ju hennes bror. Nej, men de menar Port Artur och Westins, där fick barnen var sin villa. De fick de av gamla Hilma Carlsson i bröllopspresent. Hilma Carlsson var ju också änka i många år. Ja, det var hon, jag kommer ihåg den gamla. Jag kommer ihåg Hilmas man han var ju Arvids bror i stallet. Denna Hilma, när jag bar ut posten 1910 då var hon änka. De bodde på Vasagatan 4 eller 6 jag kommer inte ihåg riktigt, nej det var udda nummer det var 5 eller 7 för 1an på vasagatan var på höger sidan. Schéle de bodde på 6an och det var på nedsidan mot hamnen åt vallgraven till och uddanummer var på högern sidan.

Band 1 sid 2

Vi talar om när Elof Hansson kom till Särö var bodde han då? Han bodde hos kaptén Sören, då hyrde han där, och den villan heter idag? Det är den villan som Ankarcrona hade och där

Laurenius har sitt idag. Vad villan hette kommer jag inte ihåg men det var Ankarcrona som köpte efter Sören. Elof Hansson han köpte hela Munkekullen och han hyrde där efter kapten Sören var död. Vilket årtal kan detta vara då? Det var väl 1914 eller 1915 just när 1:a världskriget började. Ja, han och Löwenadler de var så väldigt goda vänner så de var alltid ihop dessa bägge. Han köpte hela Munkekullen utom där som ladugården är på nu, det köpte han sedan. Han köpte först tvärs över därnere där häcken går nu ovanför ladugården. Den delen som Magnusson bor i och den ängen det köpte han först. Sen köpte han ända fram till Gröna Stugan och ner till ån. Det köpte han på 20-talet. Men de byggde väl huset den stora villan omkring 1915, 1916. De hade en linbana eller en rullebana ner till Munkekullens station, så virket kom med tåget till Munkekullen och sedan kördes det upp för hand, vinschades upp för hand. Det var likadant till Lysholmen, där gick det till Släps station över hela ängen hade de gjort en rullbana över. De hade egna trailer som de körde med, de hade egna tippvagnar. Så de körde inte med hästar. De lastade vagnar och körde ner. Där var ingen väg att tala om dit ner till Lysholmen på den tiden. Nej, det fanns ingen väg. Nej de fick köra bortom Wijks och den vägen. De fick köra över där borta rätt över ängen vid stationsmagasinet där vid Lundboms verkstad. Där var en fin transport som stod där i två år. Hur gjorde man med alla stenarbetena alla dessa kullerstensmurar och allt? Det gjorde David Thorsson och Richard Andersson ("desika"?). Var inte Fritz och Hjalmar någonting där? Nej, de kom senare på senare år. Fritz han kom inte från Amerika förrän efter kriget. Fritz och Hjalmar var väl där, det var nog efter 1918. Ja, de gjorde också mycket där när det mesta var färdigt så gick de där ihop med Richard och David så var de nog med uppe på Munkekullen först och på Lysholmen sedan omkring 1915-1916. Innan dess bodde väl Folke Jonsson borta på Särö någonstans först. Han bodde på någonstans på Bassängbacken. Ja, vad hette villan "Florida" hette den. Det är den som Thoredsson köpte! Nej det var en som hade den förut, vad hette han? Var det Busk eller? Ja, det var en Busk som hade den, han köpte den av Jonsson. Ja, det var ju länge sedan. Ja, det var efter första kriget då han byggde Lysholmen. Ja, efter första världskriget då var det mycket arbete på Särö. Ja, 1918 då byggdes hela Dan Broströms om och det var byggmästare Emanuel Stockelberg. Han hade många på Särö, han hade Munkekullen, ja han hade Elof Hanssons och han hade Broströms. Man byggde ju också på Nunnekullen, hade han det också? Bratt byggde ju om det huset med stenmurar omkring där Winter bor nu. Jaså Ernst Bratt, nej, det var Lundblom som hade det va. Nej, det var nog Stockelberg som hade det ja, han hade mycket att göra på Särö. Där satte de ström till hela villan har Du hört det? Var det där en som satte till fas i? Nej, vad gjorde plåtslagaren, han spikade takrännor och spikade rakt genom väggen så det kom in i ett elektriskt rör som låg på insidan. Han spratt och höll på att bli ihjälslagen. Sen hade de fest där och han var ute tog tag i takrännan och så fick han smäll där. Märkte aldrig rörläggaren det när han stod och spikade, men det kanske inte var någon ström på då. Nej, det var ingen ström på när de byggde. De hade ström i långa tider efteråt för det hade ju träffat fasen bara så strömmen fungerade hela vägen men det gick ut i plåttaket i hela villan. Så det blev först när de stod på jord och tog i rännan så fick de stöten. Där var ju Du med och arbetade förresten! Ja, jag var med på stenarbetet när de gjorde terrasserna och vägen omkring och vägen upp och garaget där vi sprängde ut i berget, då var jag med. Jag kom att tänka på när de gjorde installationen på Lysholmen, när Alsson hade varit och vänt fasen och satt den på nollan. Ja, det var mycket

senare det var ju när greven bodde där. Ja, det var en livsfarlig grej de också! Ja det var när greven bodde där vad var det han hette – Lewenhaupt ja. Då var jag dit skickad sedan det var en som hade gjort så att han hade gjort fasen till skyddsjon istället så det blev ju tänt direkt i allt i hopa. Det blev i handtag när han tog i, ja han fick sig en smäll så han höll på att tuppa av. Ja hade han inte släppt så hade han dött. Han kunde inte släppa det! Ja, det var sådana missöden som kunde hända i barndomen av elektriciteten. Ja, men detta var då inte i barndomen! Nej, men det andra menar jag det var ju 1918 när de byggde däruppe och då var det ju ganska nytt. Ja nu har Munkekullen gått över till nya ägare. Ja, vad heter firman – ja, det är en firma som gör elektroniska artiklar som radar till båtar och väldigt fina instrument. De köpte Munkekullen för det var fritt från spårvagnar och elektriska tåg och det ligger fritt och högt och bra. Nu har de annonserat att de skulle sälja tomter och det börjar bli intrång i dessa dagarna på Särö som det aldrig har funnits förr. De börjar att bygga hus på områden på Särö där det aldrig har funnits hus förut på Särö. När Släp hade bestämmanderätt i byggnadsnämnden då var det totalt förbud av all byggnation på Särö. Men sen då banken hade det och Douglas Keiller och Nordanskog som det heter. Men det var Douglas Keiller som sålde Särö Trädgård till det där stora firman. Ja det har blivit nu på senare år. Ja, det är bara två år sedan, de har inte fått byggnadslov, men det är i Särö Trädgård det skall bli en sju, åtta villor och det motiverar Kungsbacka byggnadsnämnd med att Särö måste ha avlopp. Det är ett oerhört bekymmer nu. Och den stora byggfirman som kallas för Aspen äger ju millioner, de får satsa och göra avlopp och allting och sen så får de andra knyta på för de kan inte klara det själva. Då skall de väl gå över ”vadt” med detta. Då skall de gå över viken och upp till den andra delen. Vet Du vad det heter där de går över? Nej! Jo det heter ”vadt” ja de vadade över förr i tiden, de gick på stenar över för det var så grunt så där nedanför Elof Hanssons där ligger ju stenar precis så som de har gått på. Ja, det var innan järnvägen byggdes och då hette det ”vadt” för det var vadstället. Jo, vid högvatten då gick det ju tvärs och då gick det inte att gå över så då fick de gå runt och följa utefter stranden och sen över ”Särö Bro”. Jag var med när vattnet stod upp över Säröbro på båda sidor över vägen, då var det bara översta delen på bron. Jo, det har man allt sett många, många gånger. Men nu har man inte sett det på många år, så högt har det inte varit på länge nu. Jaha, vilket år begrovs Folke, det var väl någon gång på 40-talet, 45 eller något, då var det så högt vatten så då stod det runt ”Livsmedelsaffären”, de kunde nätt och jämt köra på vägen utefter järnvägen vid ”Livsmedelsaffären” och över där. Det är ju ofta man kör där då det är halva vägen med vatten så det plaskar när man kör. Ja, det är när det är stark västlig storm. Jag undrar hur det såg ut när september stormen var? Jo, då var det över helt och det var ända upp i toppen på Säröbron där borta, och den andra vägen gick inte att köra den 22 och 23 september. Det var två dagar det inte gick att köra, jo bussen körde men den fick ju krypa så att inte vattnet gick in i motorn, men personbilar de kom inte över. Det har hänt så mycket på Särö. Ja det har förändrats och om vi går tillbaka till äldre tider och talar om villor och dom som har bott därute. De som byggde de flesta villorna på Särö de var ju många, men Willson var ju ibland de första. Var Willson ägare till Särö en gång i tiden. Nej, det var en som hette Brattberg och en som hette Prytz. Ja, Prytz kommer jag ihåg. Willson de byggde 1900 i Bassängbacken uppe i bergen. Ja, Willsons det är Gustaf Ågrens, fast den blev ju omärandad. På den tiden hette den Vikensborg och jag tror jag skall ha ett fotografi på den. Det var plattor på taket och de var i vitt och i grönt och de var lagda i

rutor över hela taket, och de var av porslin eller något. Det var så grant, så grant och på den tiden var Willson firman en stor firma. Willson det var väl en speditiofsfirma med båtar. Jodå det gick mellan England och Göteborg. Jag kommer ihåg på Järntorget där på den västra delen där stod det A. O. Willson & Co. Var det Saga och alla de båtarna som gick på London? Ja, och Calypso och alla dessa det var Londonbåtarna som gick på England. Ja, de kallas för Looyd båtarna nu på senare år. Ja, Looyd övertog firman av Willson. Där finns väl ingen Willson firma en gång? Nej, de är ju döda allesamman. Ja, det var ju så länge sedan nu. Arnold Willson det var väl han som hade hand om Lindström. Ja, sen byggdes Axel Jonssons, det är en av de gamla villorna på Särö. Det var Jonsson och Sternhagen det var Folkes pappa det. Folke blev liksom någon sorts chef för den på senare år. Ja de hade Göta Kanal också samtidigt som han blev generalkonsul av Argentina eller ---- Var inte han Frej med i firman? Han var ju något inom försäkringsbranschen, ”Thule” tror jag det hette. Axel Jonsson Jr. ”Åke”, han var också med i firman, ja men han kom till Svenska Amerikalinjen SAL. Sen var det Rolf Johnsson han var bara konstnär ja, han bara målade. Det var stora familjer på den tiden. Det var fina familjer. Axel Jonsson Jr. han var en väldigt fin sällskapsmänniska en riktigt fin diplomat. Han var så glad alltid. Ja, det var Folke med men inte på samma sätt. Frej han var nog den som var mera lugn och sansad och han pratade inte så mycket. Nej, han var lik sin mamma antagligen. Jag minns gubben Jonsson, generalkonsul Axel Jonsson han var väldigt pratsam, han tyckte det var så roligt att tala vid unga människor. Var det inte hans fru också som var väldigt ---? Nej, det var Kraffts fru, det var konsulinnan Krafft som var engagerad i allt möjligt, det var hon som tiggde ihop pengar till Särö Kyrka. Ja, och de påstår att hon bjöd rallarna på mat och var väldigt intresserad av allmänheten alltså. Jag skall tala om att när jag bar ut posten på Särö 1910 så satt Axel Jonsson alltid på Bassängbacken på en soffa och solade sig och pratade alltid när man kom förbi. Så när jag kom där så sa han Du kan väl knyta mina skor mina kängor. Han hade så stor mage så han rakte aldrig till fötterna. Så knöt jag skorna för honom och då fick jag en 25-öring eller tio öre det var stora pengar på den tiden och hade man en krona om dagen så blev det en stor strut karameller. Ja ibland fick man karameller som han skickat ut av Anna Lindberg. Han satt alltid där och pratade när man kom. Han visste att Du var på väg? Jamen han satt där och väntade på sin post. Fick han den där då. Jamen det var på en soffa som var utanför Jonssons vid häcken där satt han alltid. Är det där Theta bor nu? Nej, där Frej bor. Ja, det var där som Axel Jonsson bodde och Frej behöll det. Och Folke byggde intill ja, han byggde Florida mellan Willsons och Jonssons och sen byggde Axel på berget däruppe men Rolf byggde han sitt hus eller var det ett gammalt hus. Nej, det byggde Jonsson, det byggde gubben åt honom. Han gifte sig med en engelska, hon var från Cornwall, som han sa ifrån sydengland, en fiskareflicka, ja de hade det inte så ”fracht?”, nej han gjorde väl inga pengar han bara målade, men nu har de väl gjort pengar på det för nu tror jag de säljer tavlorna. Han hade ju väldigt stora lager av tavlor. Jag kommer så väl ihåg för var ju där så mycket med varor och då emellan Frejs och Rolfs och Florida, så lämnades en liten öppning i ena vägen så att de som bodde på Rollebo skulle kunna gå ner till sjön utan att behöva gå i kring. Det är ju lång väg annars och då talade han om för mig att varena morgon på sommaren klockan 6 så skulle han ner och bada och då hade han bara en badrock på sig och det höll han på med till sent på hösten. Ja, och han höll på så länge som han levde för jag vet många gånger när vi jobbade på nätterna så kom han ju alltid på

morgonen när vi var färdiga och höll på att plocka ihop då kom han alltid och hälsade och pratade och skrattade och det var så vanligt. Ja, det var allt väldigt snälla människor och han visade alltid sina tavlor, kom ni in så skall ni se vad jag håller på med. När han hade målat den där stora svanen ja det var en jättesvan som var lika stor som från golv till tak ja han var väldigt flitig till att måla. Ja vi har flera tavlor hemma som vi köpte av honom på den tiden, och då var de inte så dyrt och det är roligt att ha minnen ifrån dem. De originella människorna på Särö var inte så många men dessa var ju bra folk egentligen ja, de var med de finaste. Ja, sedan längre upp där bodde gamla fru Westerberg, P-O:s mamma och Osvalds mamma. Ja där uppe i backen där Wachtmeister bor med de där runda medaljongerna som är på sidan. Ja vem som har det nu vet jag inte. Ja, det har gått två eller tre ägare nu sist. En som hette Martinsson och nu är det en som heter Wedén eller Halldén eller något sådant där namn. Och frun där är något sorts släkt med någon Säröbo men jag kan inte få reda på vem det är men hon är nog accepterad där Martinssons blev aldrig accepterad. Gustav Bratt var gift med en dotter till Westerberg en syster till P-O och Osvald. Gustav Bratt de hade ju äggfirma i Göteborg. Jag var på auktionen och handlade efter Westerberg, du kan se det står en låda därinne på radion. Ja, den tror jag du visade mig sist. Ja, den har jag köpt på auktionen där och den är väldigt trevlig. Ja, det är en liten antik sak. Ja, men det blev billigt det jo, så var det på den tiden. Ja, så var det så att han som höll auktionen var Petter Larsson och han slog med en gång för han var inte så noga bara han fick en sup, nej han var inte så noga med att få upp priset. Nej det var inte han noga med bara det gick undan. Så var det väl inga som bjöd upp det heller. Nej, jag köpte en hel massa lådor, hela bunter och då var den här däri. Det är ett sjömansarbete egentligen ja det är ju handarbete ja det är gjort till syskrin och det var mycket jobb på den tiden. Det är så många som velat köpa den men jag vill inte sälja den. Nej, det är ett minne från gamla fru Westerberg. Hennes man vad var han för någonting, han Westerberg? Hade han med sjön att göra? Nej de hade arkitektfirma. Jaså det var Osvald Westerberg ja han var också arkitekt och han tog det jobbet efter pappa. Ja, han var med i firman. De byggde en fin villa nere vid herrbadet tror jag. Ja, den som han har doktorn ---vad hette han Carl-Johan?--- Ja, Johan hette pojken men han ägde inte villan, han har en liten stuga i trädgården men hans syster vet Du! Ja, men heter de Westerberg? Ja, han heter Johan Westerberg den yngste och det är P-O:s son. Är det P-O:s son – jaha för Osvald han hade nog inga barn. Nej, Osvald hade inga barn han var barnlös. Ja, för P-O köpte det sedan och jag undrar om inte barnen fick ärva det. P-O:s son Johan och hans syster fick ärva det. Hon blev gift Möller med en läkare och han hennes man omkom i en jaktolycka för en fyra, fem år sedan. Han var väl läkare han Möller? Ja, han var läkare och hon är också läkare. Hon är en väldigt fin människa. Ja, det var också väldigt snälla människor. Ja, P-O var fin under krigsåren när jag körde till Kungsbacka så åkte han buss alltid och då skulle han alltid bjuda på cigaretter, och så när jag stod och tittade på dem så hörde han att jag skulle bara se om det stod P-O på den. Han var ju chef för Svenska Tobaksmonopolet och jag trodde att chefen för Tobaksmonopolet hade egna cigaretter som var signerade. Nej, nej sa han jag håller mig till de vanliga sa han, jag har inga specialiteter. Han var trevlig P-O, Ja, han var jätterolig för han berättade gärna historier också. Osvald han var gemytlig och så var de seglare, ja vilka seglare och vilka gästar de hade ja de hade en fin gäst som hade en sådan där liten platt mössa. De var säkra ja, han var ifrån Öckerö det var öbor alla deras gästar. Ja, det var mycket på den gamla fina tiden då var aristokraterna

i sitt esse. Om Karl i Stallen talade Arvid om, hans pappa brukade segla med Westerberg men denna gången var det konsul Axel Nordström som bodde uppe i vinkelvillan, han kom ut en vår, och Karl hade fått så dåligt med dricks året innan. De tyckte att en 25-öring var lika mycket värd som för tio år sedan fast han var tio år senare så när han gick bort till Karl i Stallet när han stod och grejade med något. ”Jaha, nu skall väl Karl vara med och segla med mig i år också?” ”Jag tror inte det”, sade Karl, ”för jag fick så mycket pengar i fjol, så jag klarar mig i år också”. Så det blev ingen segling för Nordström han fick hitta upp någon annan som gick med på fiske. Ja, Karl var noga. Ja, det var inte nog med att segla, de fick ju fiska så hemskt och det skulle han ju göra i ordning en massa. Ja, han fick sköta båt och allt. Jag vet att på Lysholmen när Folke Jonson och Axel Nordström kom med hela spänner på 30, 40 liter fisk med sig hem ibland, ja, många spänner, de hade hållit på och dragit vittling tills det rann över. Det var ju alldeles galet, nu får man ju sitta en hel dag om man skall få tio vittlingar. Ja, det är billigare att köpa nu. Jag köpte väldigt fin vittling hos pojken i onsdags. Ja, det enda det är ju nöjet och när man får den alldeles färsk. Nej, när man köper den så blir det inte riktigt detsamma för han är rensad när de får den. Nej, men när man fiskar små vittling och kommer hem och steker den med en gång då är den fin. Vi har haft det bra i sommar för Kalle Clases pojke skepparen Göran och Erikssons pojke de har var sin liten fiskebåt en riktig liten räkfiskebåt, en räktrålare och de går ut till Fladen och fiskar utanför här. Nästan fram vid –inte Fladen utan vad heter det? Ön som ligger här utanför kusten Hummerbanken är de på eller Anholt? Nej, inte riktigt så långt, det är mer de danska.

Band 2 Sidan 1

Vad du minns om Släp eller Nötegång vid den tiden då järnvägen bildades därnere. Kommer du ihåg något om innan spåren var lagda? Då var det åker och äng och inga vägar alls, men det var kovägar. Nötegångsvägen hur gick den? Den gamla Nötegångsvägen den går över i Algussered. Ökerövägen förbi fotbollsplanen förbi Wijks och ner till Sunne. För där var utfarten ifrån Särö, den gick över Särö Bro och det var norra utfarten det. Ja, och då fick dom köra ända bort till Sunnesvängen och över bron för att komma till Särö. Ja, där var ingen mer bro, där var stenar att hoppa på bara i ”vadet” här framme vid livsmedelsaffären vid Munkekullen. Så den gamla bron, där var infarten till Särö och alla fick köra den vägen. Men sedan var det gångvägar och kovägar som du säger här nere. Ja, nötegångar? Di gamla har sagt att det heter Nötegångar och att det är urgammalt det namnet. Nej, nöte är inte efter nöt, utan det är efter nötter. Det har varit nöteplockning eller sånt där förstår du. Där växte hassel där som en hel skog efter vad jag har fattat det när de har pratat om det. Men du var där nere som pojke i alla fall då innan järnvägen. Ja, jag var där 1902. Ja, och Lysholmen den kom till bygget där långt senare. Ja den byggdes 1916 och det var Johnsons som då köpte Lysholmen, men det är inte Lysholmen han har köpt för han köpte utav Sunne. Lysholmen det är den lilla som ni håller på och bråkar om nu. Ja, det är kanske den lilla som är den riktiga Lysholmen det. Ja, det heter Nötegång 1:88 eller någonting och då har de döpt det till Lysholmen. Ja, det har nog hetat Lysholmen och Lysarholmen i all tid tänker jag. När jag var pojke så var vi alltid och badade ute på udden där för det var så väldigt bra att bada där. Jaha, nere vid yttersta udden där som allmanningen är? Ja på själva Lysholmen! Jaså, på den lilla lilla holmen. Ja, vi gick alltid över, för där ligger ju en gärdesgård emellan och gick alltid över där

och ut på Lysholmen ut på yttersta udden åt Skörvalla till. Där som Wijken har byggt badhuset och på andra sidan det berget norrut, ja, där badade vi alltid. Jaha, där var det alltså allmänt bad ja, det hörde väl till Sunne gård. Ja, där har jag badat hundratals gånger på kvällen. Du men vägen som du gick dit, hur kom du ifrån – om du gick härifrån vi säger – gick du ??? Ja, jag var ju hos Löwenadler och jobbade och då gick jag ner varenda kväll när jag gick hem och badade. Men redan på den tiden när Löwenadler byggde det var väl efter 1900 efter järnvägen? Ja, det var 1905 eller någonting och sen byggde de en väg ifrån Sunne fram förbi Cullberts, Smefinnas och Svenssons och till järnvägsstationen. Jaha, det blev den nya vägen till stationen. Sedan byggde de en stump ifrån Nötegång genom Carlsberg och ner den vägen till stationen så de kunde komma runt. Men sen därifrån till sjön, fanns det ingen väg? Nej, där fanns ingen väg – där finns ju ingen väg än idag. Men då när Folke byggde då gjordes det väl en väg dit ner? Ja, han gjorde väl den vägen som ligger utefter häcken? Ja, den lät dom nog göra då och det är ju gränsen mellan Nötegång och Budskär utefter Wijks trädgård där. Där var bara en åkerväg innan. Kommer du ihåg när de byggde Wijks och satte stängsel för där? Ja det var 1904, -05 eller -06 eller något sådant. Sattes det utefter järnvägen också? Jajemen, och då hette det Port Arthur det får vi väl tala om! Ja, varför det ? Jo, vet du varför! Du kan ta reda på hur det var i Japanska kriget med ryssarna. Där var det ett stort fäste som japanerna tog ifrån ryssarna och det hette Port Arthur. Så nu fick detta heta Port Arthur för de som var där och lade grunden Oscar Hagkvist och Rickard i Sika. Ja Rickard var fin på att sätta namn på saker och det var nog han som satte namn på huset också. Ja, och sen var det nog David som var med också kan jag tänka och LilleFritz han kom med sedan, han har gjort en hel del där också. Fritz på Tubacka. Jag har en känsla av att LilleFritz och Hjalmar var på Lysholmen när de lade grunden där. Ja, de har lagt grunden på Lysholmen och många murar. Ja, de gjorde ju Hjalmar och Fritz. Kommer du ihåg när de byggde bryggan till Folke Jonssons ut i sjön, för de hade väl båtplatser runt på den sidan också? Den blev väl byggd då strax efter för han hade ju en stor båt till att börja med och Edvin var ju gast hos honom till att börja med. Men sedan byggde ju om där och gjorde stora terrasser och grejer sedan. Ja, efter vad jag har sett idag på en allmän karta, att den bryggan byggde dom väster om gränsen på sned ut och gjorde en stor stenplatta, och den ligger också på allmänningen. Ja jag vet inte hur det var med alla de småbryggorna som låg innanför, för där låg fyra stycken. Ja, där ligger fortfarande stenar överallt där de gamla bryggorna låg, där hade de gamla gubbarna sina båtar. Var det dom som bodde där eller? Ja, det var Axel i Nötegång och från Kvickargärdet och Davids far. Ja, David var mycket därnere. Sen hade Arvidsson i Algussered och dom där hade ju sina båtar där nere. Var det inte rallarebasen som byggde järnvägen som också var intresserad av det. Nej, det tror jag inte, han bara sprängde berg. Det var han som gick genom Keillers berg. Han gjorde det sista jobbet och det var senare än 1905. Jo, han gjorde en massa. Man gick inte längre än till Släp till att börja med och sen så fick de fortsätta ut till Särö och då hade de den där skärningen genom berget och det hann dom inte med före invigningen så den fick de göra efteråt. Det gick åt mycket sten utefter. Ja och dom skulle ju spränga genom detta stora berget och sen fick dom ju fylla i sjön. Det var ju öppet vatten hela vägen, det gick ju runt och då var det ju en riktig ö, men det är det inte nu, nu är det en halvö. Där som den Danska Vägen går dit upp gick vattnet och sen över till Sunne källa där som Cullberts ligger där gick vattnet helt dit upp och sedan hela vägen ner till Särö Bro. Där låg stenar nedanför

där Kullberg har sin verkstad, vid lågvatten kan du se där ligger stenar än som man kunde gå på över till Särö och det kallade vi för ”Vadt”. ”Sunne” kommer det efter Sundet? Ja, det gör det väl antagligen. Alla som kom härifrån norra sidan och skulle till Särö, de tyckte det var för långt att gå till Särö Bro och gå tillbaks igen, och då hoppade de på de där stenarna över och de ligger mitt för själva ön vid Munkekullen. De första de fyllde igen där med det var Säröborna med sina sopor. De tippade hela havet fullt där med sopor. Var det djupare här framme vid Munkekullen än det var uppåt Konrads till? Ja, där som Konrad bodde där var ju strand. Det hette ju strand då också, det är ju bara då det är riktigt särskilt högt vatten så går ända dit upp. Ja du vet Folke Jonsson har i källaren en brunn som är från Sunnekällan egentligen. När det var riktigt högt vatten så gick sjön över den. Då var det salt vatten. Från den brunnen tar de vatten än idag. Ja, den tryter aldrig och det är fint vatten. Det är vatten till hela Lysholmen. Jaså de har inte kopplat in kommunalt vatten! Nej, det har de inte. Vem sköter pumparna nu då? Ja, det gör väl Linnéa, det har hon i alla fall gjort hittills. Förr så gjorde jag det! Ja, de hade så bra vatten, så de ville inte koppla in något annat. Ja, jag vill inte säga absolut säkert att de inte har gjort det, men de använder i alla fall Sunnebrunnen. Ja, du vet han lade ju kopparrör hela vägen därifrån upp till villan. För de första de hamnade i sundet. Ja de hade lagt de därnere, med de frös för dem ett par gånger och sen så rostade de ju sönder för saltet. Så det var med det sista Folke Johnsson gjorde så lade han denna kopparledning hela vägen ifrån Sunne Källa. Jag kommer ihåg när Cullberts var där och lade om nu. Ja, och sen är det samma historia med denna Sunnekällan den är också en allmänning. Det är en allmänningekälla. Du, de ville lagt igen den. De var här från länsstyrelsen, de var hemma hos mig och frågade om de använde vattnet. Ja, sa jag Lysholmen tar allt sitt vatten där, sa jag. Det var meningen att de skulle lägga ner Sunnekällan då de drog kulverten för VA-anläggningen men de fick ju gå nedanför den. Ja, för den hör till Lilla Sunnegården. Nej, de kan inte tömma den för det går inte att lösa tomten. Ja du, sen så är det Släps Station som kommunen har köpt vad de säger och det blir väl någon ny ägare hela vägen för det kan ju inte bli någon cykelväg borta i Kyvik och vid Sandlyckan. Nej för i Kullavik har de ju redan byggt vid Kullaviks Post och där har de ju tagit bort järnvägen. Vi talade ju om den där övergångsvägen mot Wijks och Westin de byggde fram till ert där. De byggde den krokige vägen som går över järnvägen upp till villan och till höger till Solbergagården. Nej, den gick upp på berget för backen. Jaså byggde de den rakt upp för backen första gången där går ju en allé där, ja den vägen hade de ihop Wijk och Westin. Alltså den vägen som går till vänster och den grinden mitt för stugan, har den blivit byggd senare den infarten där? Där nere ja, jamen han köpte till där sedan och så gjorde han den vägen när Folke Johnsson hade börjat att bygga så köpte dom till samtidigt också. Så gjorde han en öppning där för att kunna komma upp till stationen, så körde han en väg ner dit. Så dom grindarna som är där dom har Wijk gjort. De var ju svågrar dessa bägge så de gjorde gemensam väg. Ja hur var det med trädgården därnere? Han köpte till trädgården sedan. Det köpte han av Nötegången eller? Nej det var av Lagerqvist. Det var Lagerqvists mark ja, den gränsen gick ända bort till Sunnemuren/gränsen och sen gick den rakt ner och så var det en vinkel till stugan och sen gick den på sned bort på holmen. Jag tänker just på den där grinden som är mitt för stenstugan. Du menar den som är på hörnet mitt emot järnvägen? Den stora grinden som det står en stor gran på var sida. Ja, men där går ingen väg dit utan då får man

köra runt och in där. Ja, men det var den de gjorde. För den andra fick de ta håll för sedan ser du. Ja, mitt för källaren – det var ju en källare egentligen. Ja, men då var det ingen väg in och ut där. Nej det låg innanför där var staket där. Nej för jag skulle inte tro att de har rätt till den vägen egentligen, för jag tror det hör till Nötegång den vägen. Den ligger på Nötegång och på järnvägen som fick kosta den vägen bara för att man skulle kunna komma ner till sjön. Ja, så kunde inte ha överfarten vid järnvägen upp där utan de satte den där längre bort så det blev bara på ett ställe och de fick köra runt till ett överfarts ställe. Ja, så har du den lilla grinden där nere på Wijkaområdet. Vet du varför den grinden står där? Den har de satt en massa taggråd för och det kan de inte göra för det är den gamla kyrkvägen från Skörvalla och det är därför grinden står där. Ja, det är en grind fast den är förfallen. Ja, de gick rätt nedanför Wijks gård där och igenom den grinden och sen rätt över åkern till Konrad Svenssons och snett upp igenom rätt över backen där. Jag har en känsla av att på den gamla ekonomikartan där är små prickar för den där gångstigen. Ja, det är kyrkvägen till Släps kyrka hela vägen från Skörvalla. Vi tänker oss på den tiden då när Skörvallaborna skulle hela den vägen till kyrkan ja. Men de kunde ju också gå den vägen när de skulle till Guntofta och handla för det fanns ju ingen annan affär. Och sen så hade dom den för att gå till Särö. De arbetade på Särö förstår du och då gick de den vägen. Då låg gubbarna på Särö och arbetade och så gick tanterna med middag till dom för de hade ingen mat med sig. Fick man mat varje dag klockan ½ 12 och därför kallade man dom för ½ 12 käringar. Jaha, så då gick dom den vägen med mat i tvåkannor, kassar och korgar till gubbarna. Jag kommer ihåg 1918, då var jag och jobbade nere på Lysholmen och då hade vi inget bröd att tala om men vi hade en tvåkanna med soppa med morötter, potatis och en liten fläskebit i, något annat hade vi inte. Så i boden där hade vi en liten spis som vi kunde värma på. Så fick en gå i förväg och tända och så satte vi våra kärl runt om och när klockan blev 12 så gick vi och åt. Då hade vi 10 timmars arbetsdag, då började man klockan 7 och höll på till klockan 6 för 1 krona i timmen, så var arbetet på Särö. Ja, det var den gamla goda tiden det. 55 kronor i veckan det var mycket pengar då. Det var tio dagar – 5 dagar och sen halva lördagen. Du hade ju 1 krona om dagen det är ju inte mer än 5 eller 6 kronor i veckan? Nej men jag hade 1 krona i timmen då 1918. Jaha, du hade 1 krona i timmen ja, - men när jag började då hade jag 1 krona om dagen. Då hade du ju bara 5.50 i veckan. Nej jag hade 6 kronor för jag fick hålla på till ½ 6 på lördag. Ja det var tidigare det – men det var inte så hemskt många år före. Nej det var 1910, 1911. Ja om inte kriget hade kommit då 1914 så hade aldrig dessa här gulascherna som blivit miljonärer på Särö kunnat betala folk med mer än 1 krona i timmen. Det var Rickard och David och dom. Ja, det var när alla dessa arbetena kom igång. Det började väl egentligen när byggmästare Björn Krüger kom till Särö, han byggde ju om alltsammans. Ja., så var det en som hette Lundström och fler – ja, så kom gamle farbror Lundbom dit och då fick dom höja timpenningen. Ja snickarna de hade 15 öre i timmen. Ja, Hjalmar och Ivar och Arvid Magnusson i Guntofta hade inte mer än 1 krona timmen 1930 heller. Ja, Ivar han var ju trädgårdsarbetare till att börja med. Han var till Hellings i många, många år och gick i trädgården där, han hade månadspeng där, han var månadskarl. Men de hade 75 öre i timmen vet jag strax innan. Ja, det började med 25 öre i timmen, för jag fick 25 öre i timmen 1914 hos Löwenadler och jag var ju högst betald av trädgårdsarbetarna på den tiden. Annars hade de inte mer än 20 öre och en fullkomlig snickare hade 30 öre. Ja, tiderna var ju sådana och man fick ju mycket för sin 25-öring. Jag man mer

för den 25-öringen då än vad man får för en hundring nu. Ja du väl en rejäl middag kanske på Särö för 25 öre? Ja det fick du, jag fick min middag hos slaktaren för 25 öre om dagen, det var 2 rätter mat och kaffe. Ja, det är allt skillnad nu. Ja, tiderna förändras. Jag ser gamla Släps station när (Heine)? gick där och spatsera med sin röda mössa. Ja, hur såg det ut på den tiden? Det fanns väl inga träd och buskar runt? Det var slätt precis så man kunde se ner till sjön, det fanns inte ett träd på nedsidan det var bara en stor äng där med enbuskar och porris och ett stort dike som gick uppför järnvägen där som brunnen är nu. Där gick ett stort dike där så där tömde de ju all möjlig skräp i. När du då stod på stationen där och tittade uppåt Wijks, där fanns väl inga träd alls va? Nej där fanns inte någonting. Nej det är konstigt! Jag vill minnas att det var nästan inga träd redan då 1918. Nej, det var bara smått och alla de träden som är på Port Arthur, de har jag varit med om att plantera. Det var en trädgårdsmästare ifrån Slottskogen som var där och satte ut alla pinnar och så kom där träd ifrån Trädgårdsföreningen. De stora granarna, de var inte större än såpas när de kom dit. Jag var där när Wiklund var trädgårdsmästare, det var väl vid 20 någonting,. Då grävde vi de stora backarna för hand hela vägen där nere i trädgården, fram och tillbaka, fram och tillbaka och fram och tillbaka, vi höll på dag efter dag och då var där inga buskar eller någonting utan det var bara åker där. Ja, och så var där röda vinbärsbuskar som gick utefter vägen. Så var där några små granar utefter kanten och en oxelhäck. En pilhäck var det! Det var en pilhäck hela vägen upp och ner där och det är nog pil där ännu va? Ja, där är mycket gulpil men innanför där är allt oxel också. Ja, det kan gott hända för det är ju stora träd nu där. Där fanns inte någonting för där var en åker och där hade David sina kor som gick där. Han stängde alltihopa med stängsel så där gick ett nät runt om alltihop. Ja, och sen var det då grinden där nere på hörnet vid sjön för dem som skulle genom från Skörvalla. Jag vet inte varför de tagit bort allt det där, för att de kan egentligen det förstår jag inte. Ja de har väl tagit och spikat igen många ställen som de har fått öppna också. Ja, det får de nog göra där också. Jag vet i Onsala där nere vid Draget fick de öppna upp alltihopa som de hade stänglat igen. Ja, så var det lika för Folke Johnsson, han köpte ju ängen nedanför Släps station hela vägen där ända ner till villan. Och då fick man inte gå över ängen där, då var han så arg så man fick inte gå över där så han gick och tömde gamla rakblad och allt möjligt som man skulle skära sig i fötterna med. Ja men där var ju en gångväg där i många många år, den gick ifrån Konrads genom grinden för det var ju den gamla kyrkvägen och Konrad han gick alltid den vägen. Konrad sa att de kan aldrig förbjuda någon att gå den vägen och Konrad själv blev väl aldrig förbjuden. Jo då han skulle inte få lov att gå där, han skulle gå den stora vägen runt om. Och sen hade ju Lundblom sin verkstad på ängen därnere och så hade Svensson han fick ju bygga sitt garage vid änden där och det enda som finns kvar det är ju garaget det andra brändes ned. Jag har aldrig sett några fotografier över det området från den tiden. Vilket år byggde de Borgströms numera men Lindströms hus? Det kom dit under första kriget det kom väl dit vid 1918 eller någonting. Jo det blev nog byggt före 1918. När han kom dit så bodde han till att börja med uppepå. Det var på järnvägens område det är byggt. Men så köpte han den tomten eller arrenderade den, jag vet inte hur han gjorde, han arrenderade den nog ja. För där stod en kiosk i alla år. Han fick nog inte köpa den för det var järnvägsmark. Nej så han arrenderade den och så byggde han huset där och byggde affär för där var en kiosk. Är det precis på den plats som kiosken var? Jamen, den stod där alldeles bakom den gamla källaren som är där, där som garaget är där var den gamla kiosken.

Det var Ekström på (Rintera????) som satte upp den första gången och det var 1901 eller 02 eller 03 eller något i den vägen. Var inte han fotograf också? Jo, han var fotograf också. Så om man kan få tag på hans plåtar så finns de nog. Jag vet inte vem som köpte dem, men det gjorde väl Nisse Brogren tror jag. Det finns nog många motiv och mycket där, men det har väl kommit upp till Äskhult det som allt annat. Men det skall ju inte vara där, det skall ju vara här. Det låg bort i ("Talgemora")??? länge. Ja, men det skall ju vara här i Släp. De båda korten jag hade hit och visade dig en gång över Carlsberg, gamla Olle (höbonns) Olle, de har nog Herman tagit. Det har han säkert för de är ifrån den tiden då de byggde Carlsberg. Ja, det är nog Herman som har tagit det. Då var Anders och Carl Carlsson småpojkar. Inte Anders de var väl med va? De stod på trappan – och Kalle. Ja det var nog deras söner som var med, de var de som var småpojkar. Det var ju Algar, Hilmer, Olle, Erik och Algot och de två töserna. Ja, det var många som var där med roliga stora hattar. Jo men, det är väl taget 1900 eller någonting antagligen, för det var väl vid 1900 eller någonting som de flyttade från Nötégång, för det huset det har legat intill Hilding Svenssons förut, för det är det som är Bäckebol. Ja, det är mycket troligt att de korten blev tagna just efter nybygget, när de hade gjort detta, det skulle bli liksom, "nu har vi flyttat hit". Ja, för det blev ju lantmäteri och det blev delat, och då fick de utflytningsorder. Stod dom ihop allihop där borta vid Hilding Svenssons? Då står dom i en enda klunga alla husen vid Hildings. Ja, där var ju Hilding, och där var ju Öbon som vi säger och så var där Grillens. Grillens det var det som fröknarna Andersson hade. Ja, så byggde de ett hus där som den ena flyttade bort till, det där stora. Där byggde de Bäckebol, det var en --, ja vad hette han som hade det först, det kommer jag inte ihåg nu. Han köpte och byggde ett huset där, han köpte utav Carl. Jag kommer ihåg, det var en som bodde där, när vi bodde därnere i början. Han hade tryckeri, han gjorde blanketter och grejer som han sålde, ja, vad var det han hette? Jag vet inte vem som äger det nu, är det kyrkan som äger det fortfarande? Nej, de sålde det till en tandläkare Ingvar Landahl som har det nu. Ja, för sen var det kyrkan som hade det emellan och så var det två ägare före. Ja det var ett sånt där namn som nästan Coren eller något, men jag kommer inte ihåg namnen. Jo, det var som en liten by med hus runt om där. Ja så var det också på Skörvalla i Budskär. Ja, och så gick vägen rakt igenom gården med hus på båda sidor. Ja, det är det gamla det, den gamla Nötégångsvägen den. Ja, och så är det Budskärsvägen eller ner till Skörvalla den gick förbi smedjan där alltså det hörnet. Då var det ingen smedja på den tiden utan de slängde om det berget in till Nötégång och en den andra vägen för det delade sig på det berget. Nötégångsvägen gick ju in på uppsidan och Budskärsvägen gick på nedsidan av det berget och sen gick det snett över ängarna där vid Lia och sen gick det förbi Justus Jansens och sen svängde det in till Magnussons förbi Julius Larsson och Stjerneberg och kommer ut vid skeppers. Ja, den gick väldigt högt upp till Julius Larsson, den sneddade upp igenom och sen tillbaka genom Stjernebergs gård, ja, den gick allt runtom där, ja, ja det gick i en vinkel där på detta viset. Där går en liten väg förbi Eliassons vet du. Ja, där kan man komma över till Budskär och till Nordgården. Den gick över till Nordgården där för där var inga vägar nedanför där, det var den gamla Nordgårdsvägen det. Ja det var små smala eländiga vägar på 20-talet överallt var det lika. Vad heter det stället bakom Eliassons och där som Jenny bor, vad heter det? Hör inte det till Stjerneberg de bitarna bortanför Jennys? Hälften hör till Stjerneberg och hälften till Julius Larsson. Julius Larssons tanta hon var född där, Selma. Gattekärr hette det. Gattekärr

ja. Där har hela Bukärns by legat ihop. Ja, och det blev uttraderat så småningom, det blev när de gjorde stora lantmäteriet, så blev de utflyttade och alla småbyarna blev delade. Så runt Magnussons har det legat en massa hus. Så du vet intill ladugården, där ligger en damm och en gammal grund, där har det stått en affär och den Albertina, var har vi gårdet här?, det var hennes första affär. Sen har vi Löwenadlers, vilket år tror du det var byggt? Det var 1905! Så det var strax efter järnvägen. Jamen, han köpte det efter järnvägen. Hade han det ända tills han dog. Det var arvingar som sålde det till Sjöstedt sedan. Ja, det var Löwenadler, men hade han några barn? Ja, han hade fyra stycken, två flickor och två pojkar. Den där Holger Löwenadler som spelar teater det var en kusin till honom och han var där mycket på somrarna då när jag jobbade där. Så hade han en pojke som hette Harry och som var musikdirektör i Halmstad. Och Fred han är död, men han hade firma Löwenadlers i Göteborg. Jag vill minnas att Löwenadler bara åkte in för att titta på tändsticksfabriken i Göteborg. Nej, han var grossist, han hade grossistfirma på magasinskvarteret. Jaha, han sålde tändstickor. Ja han var delägare i det. De var fyra bröder Löwenadler och alla var med i det gamla tändsticksbolaget från Jönköping. Det var väl det som Krüger övertog. Så han gjorde dem rena också. Ja tänk, när jag var där, då var han miljonär och det var från 1910 till 1918. Ja då var han miljonär ända till Krüger sköt sig. Men sedan så träffade jag honom på 30-talet och då satt han i trohetsallén på Särö och då sa han, ” Du kan väl stanna lite så får jag prata med Dig”. Ja det gjorde jag och vi satt där och pratade om lite utav varje och sen så sa han, ”Nu är jag lika fattig som Du är, för nu alla mina pengar slut”. Ock då hade han börja bli sjuk också, han var fördärvad förstår du. Han gick varenda dag till Särö och badade och varenda morgon till tåget, alltid klockan 8.00 gick han med tåget och kom hem med klockan 4.00 tåget, och alltid med en stor blomma i rockslaget. Ja han var så fin, alltid perfekt, en nobel herre var det, ja en verkligt fin gentleman det var han. Ja, och det var hon också, hon var ju ”född”, hon var judinna egentligen och de hade nog pengar kanske de också. Ja, sen tänker jag på nästa ställe. Ja, Carlströms fanns inte då. Nej det är Löwenadlers sandgrop där. De köpte det ifrån Löwenadler, han sålde en tomt där för att få lite pengar antagligen. Ja, och Vinces det var ju herrskapsbasen eller ”rallarebasen” som vi sa. Det var väl byggt ungefär samtidigt efter banan. Ja, han jobbade på järnvägen, han var ju bas på järnvägen. Men varför kallade ni honom för ”herrskapsbasen” då? Jo, han var herreman förstår du, han var ”stor”. Ja, han jobbade ju inte, han bara ordnade, skaffade arbete och gick i lag med herrskapen och var ”finherre”. Så han var ingen vanlig rallarebas. Han var den som byggde hela Bohusbanan. Han började med att bygga Bohusbanan och där blev han fördärvaskjuten. Han hade ju sänt skotten i en tunnel och de sköt ut och händerna var ju förstörda på honom. Och sen gjorde han hela den skärningen i Keillers berg. Det var 1904 och 1905 som de gjorde den i Keillers berg och där ända fram till Särö station. Ja, där var ju sprängning det mesta rätt igenom hela berget. Då kom Hake hit, han var med där ja, var Lindqvist med då. Nej, han var inte stenarbetare han var trädgårdsmästare. Men Torrsbyn var ju med där och Markusson. Ja, Markusson han låg på Varberg när jag låg där för blindtarmen, han låg i sängen intill. Han hade tjocka glasögon som hängde ner så här så kan kunde titta ut. Ja, men vet du varför han hade det då? Jo, då jobbade han på Hisingen eller på Kärna någonstans. Han stod och vässade borrh och då tar de ju alltid av gadden när de har slitit ut och den flög ner i dynamitlådan med tändhattarna som de hade i lådan. Så han fick kopparflisor i hela ansiktet och ögonen. Han var alldeles sönderbränd i hela

ansiktet. Ja, han var ärrig. Han var född i Torrsby där nere vid Lunnakullen. Bort i bergen där Torrsbystugan var en och Markussons var en. Jaha, och "herrschaftsbasen" han sköt sig själv sen nere vid vägen. Var det dåliga affärer eller varför gjorde han det? Ja, det var dåliga affärer, då var han färdig, då var det slut på alltihopa. Det hade väl varit bättre om han hade sålt sin villa, men det var väl inte så lätt kanske. Nej, den gick väl på exekutiv auktion. Jaså, han var så illa ute så det var väl inte han då inte. Nej, för att frun och barnen de bodde sedan i brygghuset eller de hade brygghuset inrett som sommarstuga. Ja, det var den epoken! Det där med badhuset och kajerna nere vid Lysholmen, hade han något med det att göra också? Det tror jag inte, det kom nog ner på senare år. Det är väl David Thorsson som har gjort det mesta där och Torrsbyn gick ju mycket därnere och rotade också. Ja, hur blir det med Lysholmen och bolaget. Blir det ett Badbolag eller vad blir det för någonting nu? Jag har inte hört någonting och där är inte sagt någonting. Det ligger på is nu för Kungsbacka vill inte göra någonting nu, de vill inte lägga några pengar där, inte än åtminstone. För det blir en stor kostnad för stan om de skulle -, eller för Kungsbacka kommun. Att lägga en sådan dyrbar anläggning det går ju till en 5, 6 millioner och det är väl inte vem som helst som vill vara med att satsa på det. Lägga ut bryggor och muddra i viken, nej det är ju vansinnigt, det tycker jag åtminstone. Det finns många andra fina vikar de kan kosta på och få det mycket bättre som inte ligger i öppen sjö. Det ligger ju mitt i gattet där, men det är ju han som har köpt Solberga- och Wijkagården, det är ju han som vill tjäna pengar bara. Det är därför han har bjudit till Kommunen. De skulle få holmen om de bara byggde ut allt detta och så ville han bygga 35 – 40 fritidsstugor i land i trädgården och då skulle han tjäna på dem. Så det var en mutaffär på Kommunen. Ja, ha där kom mutorna fram igen. Nej det går ju inte, de får ju vara försiktiga så de inte åker dit nu. Ja, när vi talar om Lysholmen, så där är det inte gjort någon reda heller? Nej, där har sterbhuset inte sagt någonting, Linnéa hon vet ingenting som är därnere. Jaså hon går därnere ensam. Ja, hon går därnere och ser till att det fungerar med värme och allting. Det tar väl lite tid för där är ju barn i Amerika. Först skall de göra bouppteckningen och sedan så skall det skiftas och sen blir det väl fråga om fastigheten och vem som kan köpa den. Ja, det är väl ingen utav dem som är mäktig till det. Det är väl hon på Solsidan. Ja, det får allt vara en som har mycket pengar, för det kostar åtminstone ett par 100.000 kr att göra i ordning huset.

Band 2 sid 2

Berg, Gottlib Berg, han byggde också då när järnvägen kom. Ja, det var när Carlsson byggde väl också nästan vid den tiden. Ja, de byggde samtidigt men Annelund var byggt innan. Det byggde Anders Carlsson när han gifte sig. Men det ligger inte på Carlsbergs område inte? Det ligger på Algussereds område. Ja han har nog köpt detta, han har nog köpt utav Arvidsson för Arvidsson gjorde väg dit upp till skillnaden från Nötengang och Arvidssons. Och sen gjorde Anders Carlsson därifrån ner till stationen och till affären. Jaså den har Carlsson byggt. Ja, den byggde Carlsson och då skrev dom ett kontrakt, som Ing-Britt Martinsson har, att den vägen skall vara upplåten för samtliga angränsande tomter till vägen skulle för all framtid ha fritt tillträde till vägen. Och då när fru Lenberg fick köpa vägen, för den fanns i Carlssons sterbhus att de ägde den, så fick de betala 7.000 kr för vägen och då så skall de vara med och dela kostnaden. Men då så tog Ing-Britt sina handlingar och lade på bordet och visade Engstrand, titta och läs här. Och då sa han att jag tror att fru Lenberg får böja sig och herre

vad hon blev arg. Ja, hon fick köpa vägen och sen fick hon låta oss ändå köra på den. Ja, hon köpte den av Anders Carlssons sterbhus där. Ja, du vet han var ju död Carlsson men han hade en dotter som var gift med en som hette ?? Möllerstedt ?? nej, han var i alla fall direktör. Han hade två flickor, det var två töser och fyra pojkar. Jaha, men den flickan som bodde däruppe hon bodde på Annelund på somrarna. Ja, töserna hade det och dom sålde det. Den gamla tantan hon dog först, hon var syster med Charlotte. De var gifta med var sin syster och det heter Annelund för hon hette Anna och den andra hette Charlotte som Kalle var gift med. Carl på Carlsberg ja. Sen Carl Carlsson dog, var det en som köpte det efter honom, det måste väl ha varit, var det inte Gunnar Nilsson på Bångsbo. Nej, han arrenderade det. Det var Gustav Börjesson i Kyvik som köpte det, brodern till Herbert. Han köpte det, men så kom Justus och ville ha det för han hade så många barn så han fick köpa det av Gustav. Det var nära på att svärfar hade köpt gården. Hade jag velat bli bonde hade jag fått gården. Han sa, Du kan väl – vi kan köpa den för den var billig, jag tror det var en 30.000 kr eller 32.000 kr. Svärfar köpte affären 1929 av Anders Carlsson och då var Carlsberg till salu. Ja, då var de döda på Carlsberg, Charlotte och Carl. Ja, och då tyckte han att vi skulle köpa det för det var ju så billigt, man jag kan ju inte ha det själv så du kan väl överta gården. Jag kunde väl övertagit gården när han nu ville, jag var ju dummer som ett nöt, han hade köpt den och jag hade inte behövt göra ett hantag. Jag hade ju kunnat bli av med alltihopa på tomter, men en tänkte inte riktigt nyktert på den tiden. Ja, sa till honom att jag har inte tid med jordbruk. Men vet du vad det kom an på? Nej! Jo, du hade idrotten och allt sådant där. Ja, jag hade mycket idrott och så fick jag passa flickorna i affären. Så fort som jag kom ifrån bussen så--, ”kom along here” sa dom bara, ”här ska bäras upp majssäckar ifrån stationen”. Dom var på hundra kilo och dom skulle upp på vinden. Och där stod fotogen och sprit och vet i gudarna vad det var. Där fick jag passa dom varje dag, så jag tänkte väl att jag kunde ju inte bli någon bonde för jag var ju heller inte intresserad av det heller. Jag ville vara fri, jag ville inte ha några mjölkekor för det hade jag sett förr nog av. Nej, men hade jag sagt ja, hade han varit galen gubben om han hade köpt gården och jag sedan hade arrenderat ut den. Han kunde ju köpt den själv och arrenderat ut den, men det ville han inte. Nej, han ville inte ha någon arrendator antagligen han ville bestämma på gården. Nej, det ville han inte ser du, det skulle varit någon i släkten i så fall, ja inom familjen. Och han hade överlämnat affären till dessa bägge unga flickorna, 16 och 18 år. Ja, jag kommer ihåg Anna, hon stod hos Peters i affären till att börja med. Jamen, hon var där något år. Var hon inte till Billdal också? Jo, det var hos faster Berta några år. Var det på bageriet? Ja, när hon slutade att läsa i skolan så var hon i bageriet där hos bagaren i Billdal. Hon var där ett år eller någonting, men hon trivdes inte så bra där. Men så fick hon reda på att hon skulle kunna få jobb i Budskär hos Peters. Men där fick hon ju slita så hemskt, för Peter var ju aldrig hemma utan hans fru och Anna de fick bära dessa tunga öllådorna. När du var pojke, kan du då minnas innan de byggde järnvägen? Hur gammal var du då? Då var jag sju år. Då minns du väl när du följde med din mamma någon gång till Särö, vilken väg gick du då? Ja, jag kommer ihåg vägen gott från hela tiden. Man går in vid Lycker och kommer ut vid Lindbergs hörna. Ja, där på Särö vid Dicksons stall som vi kallade det. Ja, Dicksons stall kallades det, men det hette Lindbergs förr i tiden. Var det någon Lindberg som ägde det? Ja, det var Cederbergs område och det var Lindberg som ägde det. Det kallades för Lindbergs hörna bara. Så där har vägen alltid gått till Kungsbacka? Ja, där har den kommit in och så har

den gått över Algussered. Gick den förbi där Gills trädgård har varit? Jamen! Fanns Zackrissons villa på den tiden? Ja, det var Lefflers på den tiden. Var det han som byggde det? Det vet jag inte för det var tidigare, den är mycket gammal Hvilan som den heter. Jaha, så ni gick aldrig över Carlsberg då? Carlsberg det byggdes då när järnvägen kom, så det fanns inte tidigare. Det var Nötegång och Bäckebo, det är det som är gamla Carlsbergshemmet de kommer därifrån. Vad var det han hette nu igen? Ola Carlsson och han ägde den gården jämte Hilding Svenssons. Ja, det är det som är Bäckebo, det har legat de två gårdarna ihop där. Jaha, och Ola Carlsson flyttade till Carlsberg samtidigt som järnvägen byggdes. För i det gamla huset som han Carlsson hade, där bodde rallarna. De fick hyra där och bodde där, de var tio man som bodde där när Carlsson hade flyttat till Carlsberg. Då höll de på med järnvägen förstår du. Ja, och då blev den vägen byggd mellan de bägge ställena. Ja, han byggde väl fram sin väg för det var väl åkerväg antagligen så han byggde då fram till Carlsberg. Och sedan när järnvägen var färdig så fortsatte vägen fram till Släps station. Ja, så när man gick förbi på Nötegången så gick de upp där vid Ågrens rakt upp på gamla vägen som sen gick till Lindbergs hörna. Det gick alltså ingen väg till höger ner till sjön över Carlsberg. Nej, där fanns ingen väg. Men när Nötegångsborna gick till sjön, så gick de ladugårdsvästers väg vid Kullbergs hörna. Där gick de rätt över och så var där en väg ner till sjön och sen gick det på sned nedåt Lysholmen till. Jamen, den gick på åkern utefter berget både på höger och vänster sida om berget. Ja, där var ju inte några åkrar där, det var ju bara kohagar egentligen. Där fanns ju inga hus, där var bara vildmark och gångstigar. Sen när järnvägen byggdes 1901 och 1902, den var färdigt till Släp 1902, det var då de fick kapa av den där gångstigen och göra en riktig övergång med signaler där som Carlsbergsvägen gick ner. Ja och då samtidigt köpte ju Wijk de markerna där och började bygga där då 1905 och 1906. För jag hörde David Thorsson var med där och de kallade det stället fortfarande för Port Arthur. Varför det frågar jag? Jo, det var knickeriet mellan Japan och Ryssland och där var en fästning som hette Port Arthur som japanerna tog. Ja, och då har man det årtalet klart. Den vägen som gick till Port Arthur då, den gick inte ner efter sjön eller den vägen? Den gick rätt över där innan man kommer fram till ert. Där svängde vägen som den gör idag för att komma ut på den nya vägen. Ja, den gjorde en krull. Och gick över själva järnvägsövergången och kom man ifrån Nötegången gick man rakt ner till den. Och sedan den gamla sneda vägen som gick fram till stationen den byggdes när de byggde järnvägen och då ökade de från Carlsbergs hörna och på snedd rätt över stationsgården de körde rätt över station bakom bostadshuset vid den gamla källaren och brygghuset mellan Borgströms och banvallen. Den vägen som är där nu, den kommer väl du ihåg när den byggdes? Ja, den var väl Jonas med och byggde? Ja, det var 1928 när de byggde den nya raka vägen och då kapade de av Nötegångsvägen som gick på sned över. Men efter järnvägens tillkomst, så har det aldrig varit någon väg över mer än den som är vid Solbergagården. Nej, det är den gamla övergången där. Ja, så de byggde den över järnvägen för att de skulle kunna komma ner till sjön och allmanningen på Lysholmen. Jaha, så då var inte Lysholmen inte byggt än då? Nej, nej den byggdes väl 1918 eller 1920. Ja, den var byggd strax innan vi kom till Höga för då var jag därefter och hjälpte Fritz i ??(Almunga)?? att sätta stenmurar därefter och det var kullersten. Men då var huset färdigbyggt och nytt, ja jag tror att det var 1916 som de byggde. Ja, det skulle jag nästan gissa på för så mycket var det färdigt i alla fall. Ja, för det var vid tiden som jag var hos

Löwenadlers. Vid vilken tid byggde Löwenadler? Han byggde 1902. Jaså så tidigt. Ja, han var den förste som köpte tomt efter järnvägsbygget. Ja, han byggde samtidigt som järnvägen. Ja han var väl nästan delägare i järnvägen. Ja, han var med i järnvägsstyrelsen. Jaha, och så efter det så byggde de en stuga, ja, då köpte först Wijk, han köpte allt som det befanns sig ända ut, han köpte utav Lagerqvist det hörnet som låg efter banvallen. Nej, han köpte bara kullen. Där som de byggde huset nere på åkern, det köpte han till sedan. Du vet den vägen som går till Lysholmen och sedan in till berget där, det köpte han på de senare åren. Ja, och det har kommit ifrån Nötegång No 1 och Carlsberg. Och det andra har han köpt ifrån Lagerqvist. Ja, Lagerqvists det gick ner till sjön, och sen köpte han efter banvallen där, men den vägen som de lade utefter banvallen och sen runt där till Nötegången No1 den var gjord då innan Wijk köpte det stället. Ja men sen byggde Wijk en liten Stenstuga, och vilket år kunde det vara som han byggde den? Det var källaren och den byggde han sent, det var nog omkring 1920 eller 1921. Jaha, men då var inte Lundström kommen dit? Nej Wiklund var där och Heijne var arkitekt på Stenstugan och David Thorsson har lagt murarna. Men vägen in till den stugan den kopplade de ifrån den ersättningsvägen som järnvägen hade byggt för nötegångsborna för att kunna komma ner till sjön och allmänningen med stranden och bad- och båtplatserna och för tånghämtningen. Ja, för de körde ju tång så mycket därnere ifrån. Ja, de hade ju sina båtar där och var där för att bada. Ja, och då innan Lysholmen kom till, då var det väl bryggor runt om hela Lysholmen va? Jamen, ända fram till Konrad Svenssons vet du, ända fram i viken för då var det mycket vatten på den tiden. Ja du vet, det slammade igen när järnvägen fick lagt banken över. Det var ju en stor vik där förut. Ja, hela sundet var öppet innan så det blåste rätt igenom. När det var högvatten så var det full sjuss på vattnet. Ja, så där som Raffe bodde där var sjö. Ja, det kan jag tänka mig för du vet att banvallen är så hög så om den inte hade funnits så hade vattnet gått ända upp. Ja, sjön gick utefter Danska Vägen och ända in till där Cullbert har sin verkstad. Det är därför den vägen ligger så högt. Jaha, de fick lägga den väldigt högt där för att inte vattnet skulle gå över. Ja, och på den tiden så var där gångstenar att gå över på och det hette "vadt". Då gick man över på dom när det var lågvatten innan det blev väg. Men när det var högvatten då fick man gå ner till Särö Bro och gå över där. Så därför hade man en gångstig utefter hela vattnet hela vägen ner där och genom Cederbergs trädgård så de kom ut på bron. Jaha, så de sneddade över vid Sunne, för det var ju ingenting där vid Smedsbo, där var bara en gångväg hela vägen där. Ja, det var ju andra tider för där var ju inga hus, det var bara kohagar med små buskar och träd. Ja, där var inga träd heller för det var inte något. Ja, och där som det är stora jätteträd nu. Jag tänkte på årtalen och vilka tider som det förändrades så mycket som det gjorde där nere. Ja, det var när järnvägen kom till 1901 och 1902. Ja, och då byggde Löwenadler först på Sunne, men när kom Vincés? Det byggdes strax efter det är väl byggt 1908 eller någonsin. Det gjorde Johansson "herrs-kapsbasen", ja, det kallade de honom, det hörde jag David Thorsson kallade honom. Ja, han var ju storbas och var med i banvallens arbete utefter hela vägen. Ja, och sedan byggde han ju hela Bohusbanan samtidigt. Det var ju där han blev fördärvadskadad. Ja, det var sant han fick ett skott över sig där ja. Ja, och sedan tog han ett skott själv till sist. Ja, det var mycket som hände på den tiden. Du, det har hänt så mycket under den tiden jag har levat. Ja, du har upplevt en revolution i utveckling. Du talar nu om den nya vägen, vet du vad det var där den vägen går nu? Jo, där var bara en massa med porschris och videbuskar och enebuskar hela vägen. Järnvägen hade ett stänge.

Det var en skärning där också, järnvägen gick i en skärning runt svängen vid Ahlströms. Ja, där var en lerbank där och den gick dom igenom. Men så mitt utanför järnvägsstationen, utanför Släps station för då hette det Släp på den tiden, det hette Släp och inte Särö som det gör nu. Jag har fotografier för många år sedan, men tänk att jag aldrig fotograferade när det stod Släp det glömde jag. Jag har nog gamla vykort som det står Släp på. Ja, det är nog unikt. För du vet där som brunnen är vid Släp station. Vid vattenhästen? Ja där som Släps station har sin brunn, alldeles ovanför där gick ett staket som järnvägen byggde hela vägen där det var deras område. Det gick väl ungefär där nya vägen går nu. Ja, sedan byggde de den nya vägen ovanför där så den kom till där sedan. Så den ligger inne på Sunnes mark med Algussereds marken innan. Sen kommer jag ihåg att de talade om att Bertil Wijk han var ju med i styrelsen och då passade de på att köpa hela området öster om stationen ifrån Algusseredsvägen, den som Anders Carlsson anlade ner till affären, och ända till Gihlsrovägen, hela det området och berget ända upp till gränsen till Algussered det köpte järnvägen för några tusen kronor utav Anna i Sunne. Ja, det väl Darén som var den gamla trafikchefen på den tiden. Sedan när Ygberg kom med in i styrelsen så passade de på att stycka hela det området i tomter. Men Ygberg var väl med från börja han var ju chefen för allt i hopa, det var ju han som satsade mest och var upphovet till det och började med järnvägen! Ja, du menar den gamle, men jag menar den yngre generationen Ygberg. Vid den försäljningen så köpte jag två tomter härnere och sen köpte Lenberg den överst som går ända upp till Annelund. Sen i nästa raden köpte Nordlund och sen kommer fritidsområdet i berget och där köpte Atterbom, han var före mig att köpa, sen köpte Bergström. Sen på andra sidan där Lasse bodde ja det hörde till Algussered och det köpte Fagerberg, han köpte hela det stora berget. Vet du utanför Hildurs där bakom Löwenadlers där öppnade man en grusbänk, där tog de gruset till järnvägen, så det blev en stor grusgrav där. Jaha, den som köpte den första tomten där det var Wennerlund och han byggde alldeles på gränsen. Och sen har det blivit några jätte fina tomter där som Dr Wendt numera äger. Det är fyra tomter som kommunen styckat av, men han ska inte låta lura sig att göra vägar, nej, han vill ha tomten för sig själv. Han har hela stycket där då nere ifrån landsvägen ända till Lenas för där gick gårdsgården, där den lilla vägen svänger ner till Ekebo. Och sen Frida på Aronshöjd ligger vid gränsen där. Den vägen som går där den byggde byggmästare Josef Persson. Han byggde Fagerbergs villa och för att han skulle slippa att gå runt Sunne och den vägen så han köpte och byggde hela den vägen. Ja, där är ju en hemsk backe vid Lundqvists som går rakt ner och för att slippa den så byggde han den vägen. Sen lade han en väldig stenvägg förbi Fjällstugan där Hilda Bohlin bodde. Nej, där var ingen stenvägg när Hilda byggde, för hon byggde ju långt före Fagerberg. Hon byggde väl där på 1899 eller någonting för det är ett gammalt ställe. De kom väl ifrån Hageryd, Hilda och hennes man? Nej, hon hade det stället innan, hon var ju släkt med Stanse som köpte hela viken där. Ja, det var ju Stanse Börjesson som byggde det huset som Frida hade. Ja det var väl Aron Börjesson som var gift med Stanse och som kom från Amerika och köpte den tomten. De är ursprungligen ifrån ”Stocken”, inte Aron men Stanse var född på Stocken. Hon var moster till Hilda Bolin och släkt med Henry vid Stocken. Ja, det var ju där det var lite inavel. Ja, han var ju gift med en syster till Hilda Jonsson. Selma var ju gift med den andre där det brändde. Ella som bor där vid Lagerqvist, hennes man Hansson. De var väl också släkt? Han var ju född där, hans mor var född där på Stocken. De var visst tre eller fyra flickor där. Hilda

Bolin, och Berta på Höga med lille John Jonsson som kom från Amerika och byggde på Höga. Ja, de var släkt Hilda och Henry de var kusiner. Henry talade alltid om Stanse och det var ju moster till Henry. Det är bara Erland kvar där på Aronshöjd och han är ju rätt nedstigande led kan man säga. Ja, han är ju inflyttad, han köpte det efter Stanse. De köpte det utav Henry för han ärvde det. Ja, för när Gustaf Adolf kom från Amerika så köpte han i Kyrkebyn först och sen sålde han det och flyttade dom hit. Ernst Bratt hade i Kyrkebyn. Vi kanske inte skall tala om Kyrkebyn nu men, Alfred Pettersson i Kyrkebyn och hon som var gift med Robert Arvidsson, det var deras hem, hon var född där och det var deras egendom. De flyttade ut 1900 när det brände i Kyrkebyn vid affären. Ja, då brände deras hem och då hade de byggt på Särö, så de bara flyttade över dit för det var färdigt och det var meningen att de skulle flyttat in där på våren. Var det där vid den nya affären där C W Johansson byggde sedan. Jo, det var bråk om alla tre gårdarna som brände. Det var bara en bod kvar efter detta. Ja, Brantens var det enda som blev kvar och blev räddat. Bernt Börjessons, Torins och Petterssons, de tre gårdarna de brände ner. Pettersson det var pappan till Annie Arvidsson. Men den där Torin, han var gift dit för han var född i Torred, därför heter han Torin. Var inte han gift med en av Ola Carlssons någonting? Var det Anna eller? Nej, det var dottern, det var fosterdotter egentligen. Men de jag tänker på de hade det stället som Ekering har nu, den lilla gården. Ja, de ärvde det och avstyckade den lilla gården från Carlsberg, de tog ett stycke därifrån. Hon var släkt med Olles Carlssons frus mamma. Så hon kom inte från öarna? Nej, nej hon var född härute antagligen. Det var öbons Olle Carlsson som kom från öarna, men hans frus föräldrar var båda födda i Nötégång. Men så denne Torin som du talar om. Det fanns ju en gård till i Nötégång som hette Grills och som Hansens sen hade. Han var skeppare denne Grill och Torin han seglade med honom. Grill var ju släkt med Vallda Grillarna och Kungsbacka Grillarna. Ja, och så var det likadant i Algussered, det var en bror. De var bröder dessa och skeppare båda två. Min farbror han var med denne Grill från Nötégång när han gick bort. Då seglade de till Rio och han ramlade ner från riggen och blev borta så han ligger borta i syd atlanten någonstans. Han kom överbord för det var ju hemska stormar nere vid Cape Horn när de rundade Kap Horn. Det var den allra värsta passagen. Ja, mor och far talade alltid om att de var så rädda när han åkte och skulle till Rio för på den tiden gick Gula Febern i Rio. Det var någon sorts sjukdom som kallades Gula Febern och de var så rädda för att han skulle få detta här. De hade varit i Rio och seglade hem när han blev borta. Ja det var en mycket invecklad historia i Nötégång och sen när vi kommer till Anna i Sunne var det ju Anders Persgård eller Anders Jönsgård heter det. Det hette den gamla betäckningen på Sunne och de var ju skeppare. Ja, de var kaptener. Anna Olsen och Carl Olsen han var väl pappa till Anna. Ja, jag har sett att de har tagit bort den brutna masten som stod på Släps Kyrkogård. De hade de på skepparebegravningarna. Den avbrutna masten betydde att då var seglingen slut. Ja, när Olsen dog då hade han en huggen sten som verkade bruten. Var du på auktionen efter Anna i Sunne? Nej, inte efter Anna, men de hade en auktion innan och då var jag där. Anna, Augusta i Skörvalla, Dette och tre pojkar i Amerika. För när de skänkte till kommunen en gammal sjömanskista med alla kartor, alla loggböcker som han hade haft, den gamle kaptenen. Däribland så var det alla handlingarna för Nötégång 2. Hela vägen ner och kartor och allting. Han hade liksom haft hand om allt i hopa. Han var någon sorts byaman. Det är ju värdepapper för framtiden så det skickar vi till sjöfartsmuseet. Men man tycker att det borde ju kommunen

ha fått. För där är ju kartor på vägar som fanns innan det blev bebyggt och kostigar mm. Ja, det var nog inte mycket till kartor. Jo det var det säkert, för ägostyckena var ju räknade och ritade. Har du sett hur vansinnigt de har räknat ut Sunnes gård. Vi säger vi svänger fram till hörnet där vi svänger upp till Gills, allt vid den norra sidan det är Algussered där uppe, Nej inte allt, inte de första tre husen, men Fagerbergs och dom ovanför de ligger på Algussered som ligger på berget. Sen går det ända ner till bäcken vid Cederbergs och Dicksons stall eller Lindbergs hörna.

Band 3 sid 1

Då får vi återgå till gamla goda tider då när Särö hade sin glansperiod. Ja, det var när Ygberg ägde hela Särö och det var rent och snyggt här. Var Ygberg bland de första som ägde Särö eller vem var det före Ygberg? Det var ju Brattberg som hade det innan. Men det var på Ygbergs tid som det blev gjort så mycket för Särö. Det var han som gjorde alltihop. Ja då hade de musikkår som spelade varje söndag. Så hade de ju restaurangen och då var det ju riktigt pådrag där. Var det någon tennis på den tiden? Ja, det började då. Kungen, Gustaf V började och tog tennisen till Sverige, stod det i tidningen. Ja han kom hit till Särö och det var väl Keillers som fick honom hit till Särö. Ja, tänk jag var på en auktion på Särö, det var vid Wijks, och där var rackertar som var långa och smala och jag tittade på de där gamla hemska rackertarna och de var de första som kom till Sverige och det kunde ju ha varit en kuriositet att ha haft dem. Men jag förstod inte det då. Nej, det var en annan fason på dem då, de var inte runda som de är nu, de var långa och spetsiga, ja, ner mot handtaget var det som en spets. De första som de då hade var det inte någon väv i, utan det var tätt i mitten av plywood eller något sådant, nej, det var inte det, utan det var som en hinna, ett skinn eller något som var sytt. Det var nog magsäckar av kor och sedan sytt fast runt om där. Ja, och bollarna var heller inte riktiga, de var av något sorts skinn som var nystat och med skinn runt om och klistrat ihop. Nej, de var inte ludna som de är nu och det var inget gummi i de första utan de var stela och det var därför de spela så de skyfflade dem. Ja, och då hade de bara en plan och det var den som var intill solskydds allén. Det var där som de hade golfbana sedan, ja den första lilla ja den har de nog gjort i ordning nu. Ja, nu har de väl tre banor. Ja sen var det Gustaf V:s bana då när han fyllde de 60-åren och då blev det inhägnat sedan, för till att börja med var det inget nät runt om och då sprang småbarnen, pojkar och flickor där, och när bollen flög över så var de där och plockade fram dem och de fick betalt för det. Ja, idag plockar de fram bollarna men de bär inte fram dem på plan utan bär hem dem istället. Men då fick de betalt för dem. Men det var väl ett väldigt hallå varje år då kungen kom till Särö om han kom med Drott eller? Han kom alltid med Drott till att börja med. Jag trodde bara det var Karl IV och Oscar II som kom med Drott. Nej Gustaf V kom allt med Drott i många, många år och då lade de alltid den utanför Herrbadet och där låg den. Jag minns, och det var väl på 20-talet då, när han kom med sin vagn till Kungsbacka och satte av honom där på sidospåret och då körde Keillers bil ner och hämtade. Ja, det var när bilarna började gjorde han nog det. Ja, jag minns en gång, det var väl när jag bar posten 1910, då hade man gjort en stor äreport över vägen utanför restaurangen, mitt för apoteket och rätt över där, med Gustaf V i och de hade klätt en stor båge och med flaggor och grejer, ja helt uppför backen där, när han kom körandes den vägen. För du vet då var ju inte den vägen utefter trädgården den fanns inte då utan man kom ifrån

Guntofta. Nej, för den nya vägen kom inte förrän 1928-1929. Nej, de kom över Guntofta den vägen och då stod det folk efter vägen och vinkade överallt. Ja, det var på den gamla goda tiden då det begav sig. Ja, och sedan gjorde de utflykter till bl a Tjolöholm när Bonde bodde där ja, där var ju konungamiddag rätt ofta då på den tiden. Jag minns ju Särö sedan 1900. Hade de elektrisk ström då på den tiden? 1902 var den första och då hade de en ångpanna som körde detta och det var ingenjör Seth och ingenjör Colmodin som installerade. Colmodin var väl han som hade Säröverket först? Ja, de var både Seth och Colmodin som var elektriska ingenjörer och de hade läst på Chalmers och det var innan de gifte sig så startade de detta men de hade det bara på sommaren. De öppnade alltid den 1 april och sedan stängde de den sista september så på vintern var det ingenting, det var bara när badgästerna var ute. Eliasson var ju också en sådan där elektrisk gubbe. Eliasson ja, men han var inte med i detta fast han hade nog aktier i det i det sista. Men du vet han var ju mer intresserad av radiounik egentligen. Han var den förste som hade radio och han var den förste som pratade i radio och han hade sin egen lilla sändare och den har jag hört. Det var nog 1923 tror jag att han började och då var jag inne hos Eliasson där, han hade en liten affär där på, vilken gata kan det vara, Larmgatan eller någon av de gatorna, och jag var inne köpte delar till en och satte ihop. Jag satt i många nätter innan jag fick något ljud ur den och då hörde jag Eliassons röst. Jamen han pratade ju alltid fiskrapporter, lite musik och lite alldagligt här utifrån. Ja, för Sveriges Radio började egentligen inte förrän 1924 eller 1925. Den första licensen det var Eliasson som hade då. De fick ett stort papper om att de fick lov att sända. De pengarna fick han att starta med. Det var egentligen Eliasson som fick igång det och det är från honom som de har tagit det, de där Svenska Radio eller vad heter det? Ja det var Sveriges Radio som övertog sändningen. Stockholm Motala det kommer jag ihåg att de sade i början och det var ju i Motala den stora sändarestationen låg. Ja, och sedan hade de en i Skåne. Ja, Göteborgssändaren var så liten på 50 så den hördes inte ens på kristallen så man fick söka på kristallen och Göteborg gick då fint. Men sen några år efter då de satte upp en 10 watt sändare så gick det att både höra på kristall och ettrörs. Man hade som man sa en enrörs. Den första jag hade det var en kristallmottagare. Ja det hela var så intressant och det var så ofattbart. Jag minns när jag första gången började kunna höra nyheter, man hade ju bara hört skvalmusik annars, så var det en dag då jag kom underfund med att de hade nyheter, då fick pappa luren och du kan tro att vi inte fick säga ett ljud, ”tyst” sa han för han hade aldrig hört något sådant. Sen när det kom ifrån andra länder då var det ju ännu mera märkvärdigt då man kunde höra på engelska och tyska. Ja, jag bara menar, att kunna sitta hemma i stugan och höra utlandet det var en sensation. Ja, vår generation har fått mycket, det elektriska ljuset, telefonen, bilen och flygmaskinen och allting. Ja, och månfärder vi som sa ”det är detsamma som att tala till månen” – ”det finns inga möjligheter” sa vi och det har de gjort flera gånger nu. Ja, så är det med det. Det var väl inte så dyr ström heller på den tiden på Särö där de hade – hade de likström? De hade likström. Det blev inte växelström förrän 1914. Då byggde Yngeredsfors fram högspänningsledning från Mölndal och hit. Det är den som går härnere. Jaha var det 1914 eller 1918 fick vi det på Höga. Ja, då hade Säröverket en konstruktion som gick till Vallda. Kungsbacka fick sin till sig genom Yngeredsfors, de tog av någonstans vid Fjärås Bräcka och dök det ner till Kungsbacka. Nej, men det kom härifrån till Höga, det gick tvärs över Höga vet du väl, det gick en högspänningsledning förbi Kärra vid Kärrret, det gick rakt

över alltihopa ja den går där än idag som den dag är. Jo, den kom denna vägen så när det blev fel i Kungsbacka på Kungsbackalinjen så blev de vi som fick sköta om det, för vi hade en skiljare på berget ovanför Algussered på själva höga berget, så fick man byta där och bryta i Kungsbacka om det blev fel på de linjerna. På de allra mest otillgängliga platserna fick de kliva upp på nätterna och greja. Ja, vet du, Konrad han fick gå många nätter upp där, han fick gå där med sin nipperlampa och lysa sig. Ja, det var tider det. Det var 1914 så byggdes transformatorstationen som var vid Sunne. Det var den som brände, det kanske du kommer ihåg, den fyrkantiga trälådan, det var som ett litet torn, ett kyrktorn nästan, lite smalare där uppe och bredare där nere. Det var 1914 säger du, men varför fick inte vi ström på Höga förrän 1918? Ni fick inte för de hade inte råd till det, strömmen räckte väl inte till. Folk hade inte råd till att betala. De gick ju runt och tecknade och så sade de att det kan inte bli förrän vi fått sålt så många abonnenter. Varje kommun fick gubbar som gick och tecknade för ledningen var så pass dyr då, det var just efter kriget, och det fanns ju inte annat än järntråd. Ja, nu är det aluminium och det är lätt och bra och den är ännu mer ledande, för järntråden var ju inte ledande, så då gick det åt mycket ström. Ja, det skulle vara koppartråd egentligen! Ja, sen var det ju koppar, det som var riktigt. Ja sen blev det ju koppar allting och järnet kom bort helt och hållet. Ja, det kommer jag ihåg när de kapade järnet, det låg i rullar i markerna överallt. Jag har en sådan rulle hemma, den är hemskt rostig. Jag tar bitar ibland och kniper av och har till vissa saker. Till krokare och hänga saker i som korgar när en plockar frukt. Ja, vi brukade ha dem till att hägna för det var ju inte några taggar på dem när vi gick runt slanorna och de var starkt. Jo, så 1918 började jag bygga, då stakade vi linjen. Ja, jag vet vi fick det strax före jul, fick vi elektrisk ljus på Höga. Då var det en ingenjör som hette Sandén, och vet du vad vi kallade honom för? Nej! ”En gång för alla”. Sandén i Onsala, han var gift i Onsala med Kapten Wikmans dotter. Han var bekant med ”Jyskeborna” för vi var på Julkalas i Jyske och då var han där. Ja, då var det så ekonomiskt att man fick koppla så att när man fick tända den ena lampan då så slocknade den andra. Det var så i trapphus och så. ”termokaster” kallas det för. Då när vi var där så tyckte vi de hade det så mörkt i huset för det var ju bara en lampa i taket och sen hade de bordlampor, och det var ju ingenting, men då gick han bort till strömbrytaren och mixtrade och så hade vi ljus på bägge. Ja, det kunde han. Så stod han hemma hos oss för vi skulle ha 16 ljus i köket och rummet och därinne - så sa pappa vi tar väl en --, då sa jag vi tar 50 ljuslampa där. Ja då blir det dubbel avgift sa han. Ja, men hur kan det komma sig, det står ju så mycket för ljuspunkten och hur många ljuspunkter är det i den punkten där. Jo, det var en ljuspunkt, ja, det var ju en lampa och det är ju strömmen som förbrukas. Vet du vad det kom an på? Jo, de skulle spara strömmen. De skulle ha många ljuspunkter men de skulle spara strömmen. Därför fick de inte ta mer än 10 ljus eller 16 ljus lampor ser du. Ja, men ser du då sa han alltid men det är ju bara ”en gång för alla” stod han och tjatade ”en gång för alla”. Vi skulle betala 50:- kronor. Det var anslutningen det. Ja, det var anslutningen ja, just det. Det hade han noterat när han kom och skrev upp och skulle skälla på oss. Och sen avsåg han att kräva oss på lödandet. Ja, det är så dyrt med lödtråd och lödkolv och plåt. Han hade en liten papperslapp och en liten plåtbricka men han hade inga tändstickor så de fick jag ge honom. Och det som är så dyrt. Och pappa han begrep inget han tänkte inte. Nej, han förstod inte, han var så glad att vi fick strömmen. Det var ju så mörkt och hade man ingen fotogen så – nej, man hade ju ingenting. Så sade jag till pappa, nu när vi har ström så

behöver vi bara ha en ljuspunkt så jag. Vi behöver inte mer än en ljuspunkt. Jag tänkte, bara han går utom dörren så byter jag upp den till 60 och den satt där sedan hela tiden. De betalade inte strömmen efter kWh. Nej, de hade ju kolslampa. Nej de tog ut ström för hela året. De betalade för hela året. Jag vet inte säkert vad de tog, men jag tror de tog någonting på 20:- kronor för varje ljuspunkt och år. Ock varje ljuspunkt de räknas i normalt 16 watts lampor. Jag vet Erik nere i Kyvik han hade ytterlampa. Då sade de till honom att släcka lampan. Nej, sa han den ska stå där till hon dör själv, för jag betalar lika mycket om hon bränner dygnet runt eller en liten stund. Ja, men du vet det var dyrt att sätta upp mätare också så de tyckte inte det var mycket ide då. Nej, det var ju det att det fanns ju ingenting för det var så nytt att det fanns inte mätare för alla ställen. Nej, det hade blivit för dyrt så de hade de aldrig löst ser du. De hade ju inte mer än zink ledningar för det var vad de hade till att börja med och de var utav zink vet du och de förvittras själv. Ja, de trådarna runt väggarna de ruttnade själv, de förmullnade. De hade kuloledningar likadant och de hade pappersisolerat och i dosorna när man skruvade ihop det så var det en järnskruv där, det var inte mässingskruv utan en järnskruv, så när man slog järnet emot zinken, så förvittrades zinken så den försvann och då låg den där och bara blinkade. Jomen, 1918 då började vi att staka, då var det färdigt här på Särö. Då hade Särö ljus och Buskär hade ljus och Algussered och allt runtom till Hanebacka. Gick ni över till Ekenäs sedan eller? Detta byggde vi 1919. Gjorde ni det? Men jag tror nog vi hade det 1918 på hösten. Nej, det var nog 1919 på hösten ni fick det. Ja, det kan hända det. Ja, det är väl möjligt. Ja, det var det för jag var med. Vet du vem som drog sig upp där på Höga? Nej, det vet jag inte. Jo, det gjorde jag och Öberg. Och då hade ni bara enfas. Jamen, vi hade bara enfas. Ni hade stolpen, den stod alldeles nedanför terrassen. Ja, och så gick det en tråd ner till garaget sedan. Ja, den kom sedan. Och då börja vi att staka till Vallda. Det gick från Hanebacka över alla bergen till vi kom till Vallda Kvarn och från Vallda Kvarn till Klokhögen tvärs över Kungsholmen och ifrån Klokhögen ner till Gottskär och ifrån Gottskär tillbaks igen till Bröndome. Då fick de väl inte ström förrän på 20-talet? Jo, de fick samtidigt då 1918, det drogs fram samtidigt, vi var ju mycket folk, vi var säkert en 40 – 50 man. Hake var med och Axel på Holma och så var det en som hette Borggren ifrån Kungsbacka. De var med och hissade stolpar ja, det var många som var med om att hissa stolpar. Ja, vet där borta vid Prästbron härifrån hela den sträckan där låg de ner allihopa i gröt på åkern då blåste de omkull. Jag och Oscar och Karl-Gunnar vi var ju där och krokade för de skulle fram till Prästebroa och då hade Håkon varit där och satt dessa stolparna men när vi kom upp till stolpboden så gjorde vi bara ett ruskande så stod de så! Du vet det var ju ingen botten där och inga stenar så det var bara pinnar i leran. Ja, men så vi drog i kull hela linjen och blev tvungna att göra om alltihopa. Var Johan i jobb, Jan-Eriks bror i Hanebacka? Jo, han kom dit i senare år. Ja, men han ramlade ju av, var det inte en stolpe som stöp när han var i? Jo, det var vid Onsala restaurang alldeles utanför väggen. Vi skulle bygga om där förstår du, det hade stått en ny blindgubbe där och så skulle han klippa den gamla linjen. Det var en järntråd åt tre håll och så var det koppartråd åt det ena hållet, så flyttade han koppartråden för det var lättare. Och då tog det kalv stolpen så han åkte till med stolpen. Den gick upp vid roten för det var grus där och det bröt upp hela botten. Ja, det var järnlinjen som var tyngd och drog mitt emot. Om han hade tagit den först så hade det aldrig hänt. Jag sade till honom när han gick upp att han borde klippa järnlinjerna först men så tog han koppartråden för det var

väl mockligare. Ja han hade nog klarat sig ändå men han släppte aldrig stolpen utan han kramade om den och då fick han den andra över sig. Ja, han fick den i huvudet annars hade han klarat sig. Det var ju mjukt i backen och hade han bara kommit vid sidan om – ja, bara han hade släppt stolpen så hade det gått bra. Ja, han var ju bedömd i huvudet förut. Han var ju opererad för varbildning i huvudet förut så han var ömtålig. Ivar Ernst i Skörvalla fick en sådan där ???? rätt i skallen. Ja, det var synd för det var bara för att man hade ropat ”se upp därnere” och han trodde han skulle behöva springa undan. Hade man inte sagt någonting så hade han bara stått still och inte blivit träffad. Nej, det var ju Sandberg som kastade ner den och han menade ju inte att han skulle flytta sig. Men man kan ju alltid ropa innan. Jo, och så hade man ju inga hjälmar, ja det hade ju kvittat, för en sådan hjälm en plasthjälm, vad är det för mening med det, ja dom som fanns i början var ju värdelösa så det hade gått rätt igenom. Nej, men det var vi alltid noga med när vi var uppe i stolpar och arbetade och skulle kasta ner någonting, så sade vi alltid till ”se upp därnere”, men sedan kastade man ju inte förrän man såg att alla hade uppfattat var man var någonstans och tittat efter var det kom ifrån. Nu kastar jag och då är den redan på väg och då tänkte han att det är väl bäst att jag flyttar mig och så gick han rätt in under istället. Ja, hade han stått still så hade han sluppit det här. Ja, sånt där som händer det är olyckor. Ja, det hände ju ganska mycket också för det var ju ganska dålig skyddsförordning, dåliga skyddsföreskrifter. Det fanns inte någonting. Att inte mer folk fick skador utav strömmen. Ja, de som skötte om den fick ju alltid tänka på det att det blev strömlöst innan de skickade upp någon. Och så den som då var van vid det han visste ju vad som var farligt. Ja, men du det är konstigt, hemma, när de drog en servis till grannen där, då bröt de inte strömmen, de kopplade på kabel – Du menar nu ja, jamen – de har ju såpas bra verktyg och gummihandskar och gummistövlar så det går ingen ström igenom. Och så när de har denna plastkabeln för den leder inte. Det är det moderna vet du, så har de bara ändarna som de gjort alla klara på var och en och så har de väl någon tång och grejer så de kan fästa det riktigt. Ja, de har en klammer som de sätter på och sen om de bara har en så är det ingen risk och de står inte och håller i stolpen och har ingen jordledning på den. Det var ju det man förr att man kom i tråden och emot den andra och då var det klippt. Ja, om man kom emellan. Nu med denna isolering så kan ju alla göra kabel, ja nu kan man göra allt på en gång. Men det går ju inte att göra med blanka trådar att komma åt. Nej, det får ju vara isolerat ända ut i spetsarna innan man kapar dom. Ja, du vet att de öppnar inte denna kabeln förrän de har spänt upp den som den skall vara. Först då kan de dra isär dom och då hänger de tre, fyra små tamparna, så de bara sätter dom i var och en i dosan. Sen när de låser dosan så isolerar ju dom igen. Ja, och så börjar de i en ände så de kommer inte åt den andre. De har väl fått så mycket med fina resultat nu som vi bara kunde drömma om. Ja, dom har mycket fina saker nu. Ja, tänk dig hur vi fick gå och bära stolparna. Nu kommer de med en trailer som bär och sen dras stolpen upp till platsen där den skall vara och sen inte nog med det, för sen har de bormaskiner som borrar hålet, de står aldrig och slår för hand. Ja, jag tittade hemma där när de var hos grannen där, ja då var Gunnar Andersson ändå med den dan. Ja, då kom de med den lilla jeepen, ja den var inte så liten, så var det en liten kran som hängde upp på. Den fällde de först ut så och sen så och sen så och så böjde han den över och tog stolpen och reste den och satte den där den skulle vara. De stod bara och tittade på och kilade sen fast den. Ja, tänk då när vi fick gå och bära dessa stolparna på var sin axel. Ja, när Kalle Gutter satte axeln till

och fick upp den. Ja, jag säger alltid till pojken när jag talar vid honom, ni vet inte om att det har varit svåra tider. Ni har det så bra så ni vet inte hur bra ni har det. Men det finns ju dom som har varit med om båda delar kanske. Ja, men det är inte många nu för tiden. Nej, för nu så går de ju ifrån rätt så tidigt. Ja, jag såg Hagelqvist han gick ju nu i förra veckan. Du Gösta Andreasson han har väl slutat på linan eller har han aldrig varit på linan. Jo, han var med mig, han började med mig på linan. Han började på Yngeredsfors och övertog Särö och då hade jag honom till att börja med. Men så när han kom till Kungsbacka så var han med ett tag, men så bad han Melin att han skulle få lov att komma hit på laget istället, för han tyckte det var så arbetsamt och tröttsamt, så han har gått på lagret härnere. Heldner, var han på linjen? Han var på linjen hela tiden, ja, inte hela tiden, de sista åren så var han på lagret. Ja, det är liksom ett övergångsställe när de börjar bli gamla. Nu får de vid 65 år, de fick det vid 67 år, så han hade inte mycket nytta av den där pensionen. Vi skulle få pensionera oss vid 65 samma som andra. 60 år precis som SJ:s. Ja du vet att alla dom som är kontorsanställda dom går vid 60 år. Och det är ju dom som inget arbete har, dom behöver ju inte ta någon risk med arbetet och inte behöver dom anstränga sig. Nej, men dom som får hänga i stolparna till och med kalla vinterdagar dom skulle gå ända till 67 för att bli pensionär. Ja, det är ju inte klokt någonting, det är ju helt fel. Ja, och dessa kontorsgubbarna de ska ha uniform. 2 uniformer, mössa, skor, stövlar och allting, men linjegubben som håller på ute i skiten han får bara ett par stövlar och ett överdrag.

Band 3 sid 2

Det är den 28 februari idag och det är Kristinas födelsedag 1976. Jo, vi talade om Nötégångs urinvånare från början. Hur långt tillbaks minns du dom? Ja, jag minns gamle Svensson och hans hustru. Kom hon ifrån Styret eller? Nej det var inte frun utan det var efter sonen där, ja det var sonen där efter Bolin, ja, Hilding och Magda Bolin de var i Amerika. Nej gamle styrman Svensson han var kommen ifrån Kärret i Onsala, ifrån Vallda?, och han har en fru på hemmet där nu, Sofie, Sofie på Enggård och de var kusiner. De var väl släkt allihopa runt Enggård och Kärret. Ja, det är inavel alltihop där. Ja, det var väl han nere på Kärret Carlunds och Mellbergs och vad är de mer där nere i Kärret och däromkring. De är ju kusiner allihop. Ja, Carlund han var väl Mellbergs bror eller var han Mellbergs brorson? Jag tror det var en son till Mellberg. Ja, du men sen då Algussered, det var väl Signes föräldrar. Ja, det var kaptén Grill och det fanns en i Nötégång också en bror till honom. Han hade fröknarna Hanssons. Ja, ja det lilla stället intill Svenssons. Och du talade om Carlsberg! Vet du var Bäckebo ligger? Där är gamla Konrad Carlssons, de har flyttat därifrån till Carlsberg. Carlsberg byggde han det. Ja, det har han byggt. Jaså, han byggde det stora huset.. Hade han den lilla gården som du sa var fröknarna Hanssons, var han kommen ifrån den gården bredvid Hildings? Nej, den gården har inte varit delad riktigt. För det var förut när alla ställena låg ihop och sen hade de jorden ut på varannan åker. Då var det för 1850 eller 60 som de hade gemensamt. Så han flyttade ut 1900 och då byggde han Carlsberg. De hade väl aldrig några barn? Carl var ju son till gamle Öbon. Ja, Öbon hade två pojkar. Vet du varför de kallade honom för Öbon? Nej, det vet jag inte. Jo, för han var född ute på Vrångö. Jaså på Vrångö, och så kom han hit till Nötégång, då gifte han sig hit då. Han gifte sig till Nötégång med henne. Hon var född av den gamla Carls mamma och Anderssons mamma, de var födda i

Nötegång där Bäckebo är nu. Ja, det gamla röda stället. Ja, du kommer inte ihåg det gamla stället. Nej, men jag kommer ihåg när det var ombyggt. Ja, när du ser Hildings så ser du det gamla men det låg långs med vägen så och Hildings ligger så. När de byggde Säröbanan så bodde rallarna där. Hyrde de in sig där då? De var många platser som de fick hyra in sig på då rallarna, utefter vägen. Ja, folk ville tjäna pengar vet du väl. Ja det var som jag hörde härom året, och det var någon som hyste rallare den tiden och det var väl häruppe i Nötegång men det var väl hela vägen. Ja, det var utefter hela järnvägen vet du väl alltefter de kom fram. Så dom som lade vändskivan på Särö och den stora traversen som ligger i sjön där, de bodde här. Två av dom bodde där i Nötegång och två bodde här. De bodde uppe på vinden häruppe. Ja det var länge sedan det! Ja, det var 1901 – 1902. Jaha, Carl och Anders var ju bröder och komna från Öbons. Det var väl bara de bägge pojkarna. Var där inga systrar? Jördis och Helfrid och dom då. Nej, det är sant det är ju flickorna på Carlsberg, på Bäckebo, Carlsudden. Ja hon flyttade nu häromdagen. De var ju gifta där med Hilding, Hilmer. De var ju Anders Carlssons son. Visst Ja, Algot och Hilmer, Erik och Olle och sen hade han två töser. Ja, en som var gift med en som hade ett sånt skojigt namn. Ja de bodde på Annelund. Ja vet du varför det heter Annelund då? Ja, hon hette väl Anne bestämt, han fru hette Anne eller Anna, ja hans fru hette Anna. Ja, det vet jag det skulle döpas efter henne. Ja, det heter Annelund och det har hört till Nötegångsgården. Jag trodde det låg på Algussered men det spelar ingen roll. Nethanders mitt emot det var Bergs. Var det Berg som byggde det? Ja det var Berg ja. Ja det var också i början då Säröbanan började att komma igång för Berg han var ju vid järnvägen . Ja, Berg han var vid Säröjärnvägen och han började väl inte bygga förrän järnvägen var säker. Ja och Gahm han byggde ju intill och det var också färdigt när de hade kommunikationer ut igenom till sina sommarvillor för de var väl byggt som sommarvillor. Fast det var inte litet det huset som Gahm byggde. Gahm bodde bara på sommaren men Berg han bodde här alltid hela året om. Ja, Gottlib Berg och sedan Nethander, ja det är deras fosterdotter, hon hade många systrar, ja, jag vet inte var hon kom ifrån. Jo, det var uppifrån Västergötland, men jag kommer inte ihåg byn eller platsen, men hon kom som liten flicka dit, ja som fostertös hos Berg. Hon fick det bra du. Sen blev det då Algussered du pratade om och det var Grillarna det. Ja, det var Grillarna först och sen var det en flicka där som blev gift med Arvidsson då. Ja, det var en av dessa töserna Grill. Det är samma släkt som Grills i Kungsbacka. De kommer ifrån Lunna i Vallda, Grillarna. Robert och Villy Bill Grill eller vad de hette de var ju från Lunna. Pappa kände dom som pojke, de var bekanta sen barndomen för då bodde ju pappa i Bröndome och detta var ju i Lunna och de träffades väl. Skulle det vara vid Arvidssons det, ja inte Torsgårds ??????. Där var Thorin kommen ifrån också, ja du det var han, han var också kommen ifrån Lunna. Det var inte från Lärjegården, nej det ligger en stuga på berget emellan där. Ligger det emellan Robert Arvidsson och Lärjegårda och Tides och Torsgårds. Det var där dom i Kungsbacka var komna ifrån. Dessa alla det var väl en släkt antagligen för han var ju kapten han som var i Algussered och den som var i Nötegång han var ju styrman. Nej han var ju skeppare han också för de hade egna båtar. Egna rederier med stora fraktskutor, de seglade ju på Sydamerika, ja de seglade själva på Sydamerika. Det var ju ungefär som i Onsala, där fanns det ju inte en gård i Onsala utan att de var skeppare som hade små rederier och de hade väl en båt ihop några stycken. Arvidsson var kom han ifrån? Han var styrman. Han kom ifrån Arvidssons i Krogården, han och fru Holm de var syskon. Han var styrman hos denne kapten

Grill. Det var hos honom han var och det var så det gick till. Och så fick de en flicka som hette Signe. Ja det var Arvidsson det. Ja, men dom gamle, det var flera stycken förstår du, det ligger en liten stuga uppe i backen. Moster Gretas stuga, ja. Moster Greta var syster till fru Arvidsson. Signe Rothlins moster alltså. Men sen är det två stycken på höger sida i gatan upp igenom när man kör innan man kör in på gården. Men det var ju ett annat "slinka bos". Det hörde inte ihop med gården. Nej, Algussered och Arvidsson köpte det sedan. Dom var syskon med Sunne. Davida och den gamla. Ja det är katten man ger gröten till i Algussered ser du. Gröten till Anna Stina och Davida och vem var det mer? Ja, Davida och Anna i Sunne och Berta och Augusta dom bodde i Sunne och Davida hon var där i Algussered. Jag kommer ihåg Davida, var hon inte på Emmas Stjärna ett tag, nej det var inte hon som var på Emmas Stjärna. Nej, men det var någon släkting till Algussered i alla fall. Det var väl släkt till de gamle Grills, så hon hörde dit, hon hette Emma i alla fall och så döptes det till Emmas Stjärna. Ja, så Davida hon bodde uppe hos Signe Rothlin i den stugan. Ja, hon dog väl där va. Ja, visst gjorde hon det. Hon var en liten mager kvinna. Kommer du ihåg någon som hette Daniel Eriksson? Nej, det gör jag inte. Nej, han var väl död före din tid i Kyrkebyn, där som Åsberg bor nu, där bakom krysset vid Börjessons. Han var pappa till denna Davida. De bodde aldrig ihop utan när hon, ja frun bodde här i Algussered och han bodde där borta. Jaså, ja det var många som gjorde så förr. Ja, han var ju sjöman så han var ju aldrig hemma. Ja, de gjorde de i Guntofta, Nordman och hans fru, han ångbåtsföraren i Guntofta, de bodde inte ihop heller. Han var och förde bogserbåtarna, Röda Bolaget, och den andre Theodor han satt på Röda Bolagets kontor, och han var där i 60 år. Ja, men så gifte ju sig Signe sig med Carl Rothlin. Var kom han ifrån? Jag vet inte det men Ivar Carls broder han köpte ju en tomt där uppe i Algussered. Hon var förlovad förut, Signe, med en som hette Sigfrid Gundersen, han stod i tidningen i går och var död. Den Gundersen var det Hanebacka, nej det var Kullavik, Doktor Gundersen och Einar Gundersen och sen Sigfrid Gundersen. Jag kan undra om det var hans släktingar, far eller någonting av dom som var i Alaska 1898 och 1899 och fann allt guldet. De var tre svenskar en som hette Gundersen och en Pettersson. Pappa talade om det för han seglade ju där uppe med båt och passagerare, han var ju någon sorts styrman på floden. Han sa det att så kom det tre svenskar ner till San Fransisco och gick in och hade fickorna fulla med guldklimpar. De kallade dom de första lyckliga som kom ifrån Klondyke. Och Gundersen han åkte hem och tog vara på sina pengar men de andra ja de vet ingen vad det blev med. Men det är ju en Gundersen som blev kvar och pappa och de var ungefär lika gamla ser du. Det hjälper inte för de är inte svenskar ser du, de är norrbaggar, ja de är norrmän förstår du, och deras far han var ju sjökaptten och han hade ju villan nere vid varvet, Kapten Gundersen, jaha, det är pappan till dom. Ja, i alla fall så köpte ju Malm??? varvet. Ja, han köpte det stället av Gundersen och har hela båtvarvet där på tomten. Jo, det var dessa Gundersen och denna Sigfrid Gundersen han var förlovad med Signe men det blev slut på något vis. Han var sjöman han också tror jag. Ja han var till sjöss, han var nog en äventyrare och seglare. Och Einar han var ju grosshandlare eller något och sen var det doktorn. Han var ju på Dal, han köpte Dal. Ja, jag tror det var desse vars far var i Amerika. Ja, det var gamle kapttenen Gundersen. För dom stack iväg tre svenskar då i början på 1895-96 och de var de första som gjorde sån där inmutning och de hittade guld och när de kom till San Francisco så rusade hela stan iväg. Ja, ja de var ju väldigt förmögna, de hade stora fastigheter i Göteborg

och sen här ute på sommaren. Ja han fick så mycket pengar och så sålde de sin inmutning sedan. Ja, du känner ju Gunnar Svenning därnere, han syster Greta, hon var gift med Einar Gundersen. De sålde sin firma häromdagen Helander & Co, du vet Svenning i – ja Gunnar Svenning hette han de hade en firma som hette Helander & Co. Jag fick ett brev för vi hade köpt mycket varor ifrån den grossistfirman. De har sålt firman nu till Clarholm & Bergman nu, så han tackade för den tiden. Vi fick ett kort därifrån affären. Ja, för denne Gunnar lekte jag med som pojke. Det är en trevlig herre. Ja, en vänlig herre och väldigt snäll, han är så genomsnäll. När han var barn så bodde de på ?Hennas? på sommaren. Det var därför han har köpt de tomten av Hentman förstår du. Ja, tvärs över ängen. Ja, eller om han fick de den det är det väl ingen som vet. Så det var Gunnar Svenning det. Så han kommer ifrån Gundersens. Ja, inte han men hans fru är en Gundersen. Nej, hans syster var gift med en Gundersen – Greta. Den gamle Svenning han hade Helanders, det stämmer det. Ja, det låg alldeles utanför Östra Kyrkogården där på Stampgatan hade de sin firma. Jag har varit där många gånger och hämtat varor. Det går inte för småfirmor nu förstår du de kan inte klara det. Ja, men du vet att han är gammal nu, han var ju färdig att lägga av, han är 75 år, ja det är han säkert, han är äldre än mig. Ja det skiljer fyra år på mig och honom, så han är något på 75 eller 76 år. Lysholmen det köpte han Jonsson utav Sunne, det köpte han 1925 eller någonting. Nja, det var nog före 1918, det var nog 1916 eller 1917. För jag vet, vi kom till Furu 1918, och när vi gick ner till sjön och fiskade, så har jag för mig att de redan hade börjat att lägga terrassen. Hjalmar och Fritz i Tubacken de lade dessa kullerstensmurar och de fick de hålla på med länge. Det var nog 1916 som han köpte och de gav visst 25.000:- kronor för hela kullen. Ja, han köpte ju alltsammans vet du väl, inte bara kullen det gick ju ända upp till Släps Station. Men så kullen därute fick dom inte köpa, själva Lysholmen fick de inte köpa. Inte neråt sjön? Nej, men du vet där ligger en liten holme där och det är den som heter Lysholmen. Jaha det ligger en på höger sida som Götaverken har, och det är själva Lysholmen det. Det går ut en vik och en stig. Ja, den kallar vi alltid för Lusholmen. De sa alltid Lysholmen om den där förr. Ja, det var naturligtvis fel, men David Thorsson sa alltid Lusholmen. Jamen det står Lysholmen i pappren. Så frågade jag Arvid i Stallen, och då sa han den heter Skitholmen den lilla och den stora heter Lysholmen det sa han. På det där höga, höga berget hade det varit en fyr en gång i tiden sa han, på toppen på det berget. Det kan ju vara möjligt det. Det är en stor svart fläck på toppen på det berget. Där uppe har jag varit många gånger. Det var på Lysholmen när fyrarna började här. Och den lille den hette Skit, och det var en gångväg över där i början. Där var en brygga över där och det gick ju att bada från den fina holmen. Om du visste va många gånger jag har badat där när jag var i ???? åldern. Var enda kväll gick jag dit och badade. Jag sa till Karl-Axel Gilljam nu när det är konkursauktion, låt kommunen köpa den lille holmen som är så fin att bada vid. Vi gick ju på Solberga kurstrappa och den var utbjuden på auktionen. Men jag gick aldrig ner för jag tänkte, jag får väl aldrig köpa det. Du vet det var ju ingen väg dit, men det spelade ju ingen roll. Nej, väg vet du, det blev ju lagt över sundet, för det var ju gjort förut. Förstår du det var ju allmänning till Nötegång därnere och köpte då den och lät allmänningen ha den, då hade man ju förbindelse med en gång. Jag undrar du egentligen om inte det hör till Algussered alltihop. Nej, du den holmen, där går en gräns, Nötegången går precis halvvägs in i, - Nötegången går precis på sned vi säger nu ifrån Jonssons garage, och så går en stenmur ut så, hela vägen ut, ja där låg en brygga ser du. Där går gränsen mellan Budskär och Nötegång. Så

holmen och halva stengången ut hör till Nötegång och det gav han 15.000:- kronor för då omkring 1920-talet, Wijk . Bertil Wijk och Westin köpte det och så lade dom den stenvallen hela vägen ut i sjön. Ja, den har Fritz och Hjalmar lagt. Ja, det har de säkert, de var ju dom som höll på med det. De gjorde terrassen och de gjorde grunden till det stora badhuset. Ja, men det var väl höjden att de inte passade på, att inte kommunen ville köpa, för de skulle gjort en allmänning där. Men det var för litet menade de på, det var inget att komma med. Det hade bara betjänat Nötegångsborna det hade inte betjänat några andra för det fanns ingen parkering eller någonting stort. Jag sade till Lärn, han var ju så intresserad av denna allmänningen, gå ner och köp den, du kan väl bjuda upp till 10.000:- kronor för alla vill väl vara med på det. Ingen annan kunde köpa den som inte hade del i allmänningen för de kunde ju inte komma dit. De hade ju inte fått väg upp till Wijkagården, där var det ju stop. Nej, vet du de hade ju byggt en brygga på andra sidan där. Ja, den hade Bertil Wijk byggt. Det gjorde han alltsammans. Det påstår Sundström att det ligger på Wijkagården, det ligger inte alls på Solbergagården. Så det ligger helt och hållet på Wijks. Ja, det gör det, det ligger allt på Wijks. Där vägen går där går gränsen. Du vet det går en väg emellan, från Solbergagården och Götaverken rätt hela vägen ner och där går gränsen mellan Wijk och Westin. Men Westin var med och satsade på att göra den där bryggan för att de skulle ju bada från den. Ja, de byggde den ihop ser du. Men det är mycket nu på senare år som kommunen har börjat intressera sig för allmänningar och badplatser och sådant. Ja, men kan vi tänka oss nu om de tar vara på Lysholmen och alla de gamla bryggorna som har legat, det var ett tiotal bryggor utefter hela kanten där och det är ju allmänning där alltsammans. Ja, men de vill inte satsa pengar där. Men de kunde bevakat det i rättan tid så folk kunde ha använt det. Ja, men nu håller Hällegård till i Nordgårdsviken. Du vet där i Skörvallaviken på nordsidan där som fiskaren Erland bodde. På den sidan ska de göra båthamnar. Du vet om man kör ut där Fanny bodde utanför där Farbror Karlssons. Ja Fanny bor längre bort. Ja, innanför där vet du! Emellan Carlanders och den andra viken, mellan gårdsplanerna där skall det göras båtplatser. Och sedan ska de göra båtplatser ifrån Säröbaren utefter banvägsvalLEN ända in till Jensens. Där skall kommunen bygga bryggor hela vägen. De skall muddra in hela vägen. Men tänk på det här med båthamn – där ligger ju sjön direkt på så då får de bygga vågbrytare. Ja, det var meningen det, de hade de tänkts göras vid Bastholmen. John Anderssons är där nu. Ja, över den sank marken. Ja, han hade tänkt göra båtplatser, han hade ställt upp en släpvagn och skulle muddra. Ja, det gick igen lika fort som han tog upp. Ja han hade för lite grejer. Ja det går inte med sånt. Jaså det skall bli båtplatser där. Jo, det har kommunen planlagt för länge sedan men de har inga pengar. Nej men de har fått pengar till att köpa stora Banken. Jamen, den kan de ha och springa på. Varför köpte de det inte med en gång. Nej, det låg nog inte framme de pappren. Ja, men man tycker att köper man en gård så följer ju naturligtvis allting med i handlingarna, det skulle ha legat till handlingarna, men det var väl skrivet så noga att det inte följde med. Jag har inte tänkt på det men det var ju många av experter med på det köpet. Det tycker jag, det skulle sagt åt kommunen att det skulle ha gällt samma sak där, till lantmätare och det. De ville väl inte ha det. Nej, jag hörde just en herre som sade det på kommunalstämman, att det är värdelöst och ingenting att ha. Nej, vad ska man ha det till. Varför de köpte det har ju förklarats också med att det hade kostat så mycket att skilja det ifrån stamhemmanet, så att det var lika bra att köpa den biten också. Det blir billigare. Det

stod ju det också i lantmäteriet. Ja, det spelar inte så stor roll. Men jag förstår i alla fall mig inte på det för det är ju så pass mycket värde i det. Jo, det är stora värden i framtiden. Ja det är väl lika mycket värde nu! Du vet det börjar ju redan borta i Sandbäck och går ända hit upp. Det går till Kullaänga och förbi Stället och upp igenom, genom bergen och där är ju ingen skog men det blir ju skog. **Band 3 slut.**

Band 4 sid 1

Kopierat samtal från Band 3 sid 1 om elströmmen från ”Vet du vad det kommer an på?” (skrivsid 22) till slutet på bandsidan. Därefter kommer samtal om:

Gamla tiders biltrafik.

Vad kommer du ihåg om det och vad är de första minnena av det? Ja den första åkaren här var Adolf Eriksen, han började när vi bil. Han var hos Håkansson som hade hästar förut, ja, han hade hästar ja, för han hade åkeri. Han sålde ved, han sålde koks och han sålde allt möjligt. Han körde för badgästerna. Körde han taxi och riktiga taxiresor ut till Kungsbacka och lite varstans. Vilket år kan det ha varit ungefär som du kan minnas? Ja, det var nog runt 20-talet, det var nog 1919 eller 1920 som han började att köra. Jag kommer ihåg den gamla Studiebakern, den hade Kungsbacka Stad ägt innan och kört med som taxi för Gästgiveriet innan de köpte nya bilar. Och de köpte inga nya bilar för Herman Börjesson började med trafik. Nej den var stans och den körde Pettersson. Men Hagberg han körde väl inte? Nej, han körde aldrig bil, han var åkare och körde hästarna och en fin vagn med två sittsar på och med två hästar. Det var en Tidaholmskärra han körde doktor Dahlin alltid som var där till en början och då fick han alltid köra och då hade han en Tidaholmskärra och körde i. Och sedan körde han då ”vörsten” det var den med två sittsar i, den var som en trilla, nej den var som en droska där fanns en syflett att lägga över bakifrån. Ja, det var ju inte som en droska för den är ju tät på alla sidor, nej det var det inte på den, det heter vörst. Jaha, priserna på den tiden, det vet du väl inte men, det kan man inte tänka sig för det är ju inga liknelser. Nej, de fick väl köra för en 50-öring eller 25-öring, mer fick de väl inte. De körde väl inte så många turer på dagen heller. Konrad körde väl aldrig mer än en tur till Kungsbacka per dag om han ens körde det. Nej, jag talade just om en gång då han kört till Onsala och hem och sen kom där en som ville åka till Onsala. Nää, sa han, jag har varit i Onsala en gång idag och det får räcka. Men sedan tror jag det var någon i Kyrkebyn, men det var när Adolf hade sålt sin bil eller gjort av med den. Han sålde sin rörelse till Emil Larsson som köpte den, men den bilen kom väl aldrig igång sedan? Nej, inte den bilen för den kom ju hit upp till Ljungbergs. Han köpte en ”pennemobil” med tre hjul! Ja, den hade han innan och körde sina varor med ifrån stationen för där gick ju inga transporter så han hämtade alltid på magasinet och då hade han den här trehjulingen. Men sedan köpte han en Ford, en riktig Fordroska och den hade han ända till Harry Eriksson köpte den. Harry köpte utav Emils Trafik, ja när Emil flyttade här ifrån och han sålde affären, så sålde han ju denna trafiken och allt i hopa. Han hade den där övertäckta Forden med låda där framme vid reservhjulet där han hade en literflaska och nubbeglas. Han körde ju till torget en gång i veckan. Jag kommer ihåg, för jag åkte med honom då, det var innan jag hade körkort. Vi körde till Göteborg, nej, till Kungsbacka var det förresten, och när vi kom ner till torget, så, jaha, nu så ska vi ha färdsupen, det var när vi hade kommit ner. Så

tog han fram litern som stod i en liten fyrkantig låda inne i reservdäcket som hängde på utsidan av förarhytten. Så tog han fram nubbeglasen som satt på två spikar och så bjöd han runt. Sen när de åkte hem så bjöd han ett lag runt och så tog han en sup själv. Detta var omkring 1920 --21 någonting. Ja, det var det, för att han körde Anna här, hon fick ont i blindtarmen och fick åka till Varberg och det var 1924 och då körde Emil Larsson. Och han körde oss när vi gifte oss, då körde han också. Det var 1924 då jag gifte mig och då körde Emil Larsson oss till prästgården, ja till altaret ja. Så när han körde henne till Varberg, så sa fru Larsson till mig när vi åkte, se nu efter Emil sa hon, så det inte blir för mycket, och när vi kom till lasarettet så skulle jag ju stanna en stund och då så sade han, ”Du vet väl var du skall träffa mig - på torget?” Då gick han runt hörnet för det var ju dörren innanför där låg ”Laxen ” eller vad det hette. Så när jag var färdig, det var ju sent på natten för vi kom ju dit när klockan var 12 på natten, då gick jag dit upp och då satt han där uppe på en stor grogg. Då var det inte frågan om några promille, nej, nej han körde så sakta hem och stannade ibland och körde så sakta så där var ingen rusning. Ja, jag vet när jag åkte med från Göteborg en gång, men han fick stanna tre gånger på vägen. Jag får väl stanna, jag får stanna till jag får bättre syn, jag såg inte sa han. Men han var så full så han var tvungen att stanna och vila ögonen. Jo det var allt problem på den tiden med spriten också. Jaha, men sen så köpte Harry, han köpte detta då, men vilket år det var det kan jag inte säga. Det var väl 1930 –31 eller något. Vad skall vi säga, jag började 1922 och körde med GMC:n. Med den körde jag till Kungsbacka tisdag och fredag och onsdag och lördag till Göteborg varje vecka. Ja, du körde alla ?????? Ja, jag körde dem till torget. Men Affe han körde Harry han köpte den där 599 eller vad det var, den där Riobussen, först var det den där smale toppen, men vem var det? – Var det inte Hult som hade eller var det Emil Larsson som hade Rio, som han köpte? Men Harry han köpte den förste, men han köpte den nog ny va? Nej det var en Hover Hovbuss. Ja men han bytte den mot en Rio sedan, en hög och kort och sedan köpte han den nya Rion, den var ungefär på 1928 eller 29, en låg Rio, en riktigt snygg modell på den. Den första var den där klumpiga. Men så var det vad Hult hade, för han körde ju också. Han hade en Mercedes, en sådan där med låda på och med fönster runt om. Ja, det hade han, den var brunmålade, ja, och Lukas Sundqvist körde också. Men hade Hult trafikkortigheter här? Jo, jag tror att Hult hade för han körde några år i alla fall. Han körde väl för restaurangen, ja, han körde med den personalen. Ja, jag tror att han hade länsrättigheter. Men Harry och jag var de första som fick linjetrafikkortigheter, vi fick för två turer om dagen. Men sedan ökade Harry en tid före mig men sedan begärde jag för varje dag till sist. 1928, 1929 då blev det daglig trafik till Kungsbacka. Men jag fick aldrig på Göteborg. Jag sökte, men där gömde de rättigheterna så de kom aldrig fram. Så jag fick bara linjetrafik, men det gick ju bra yrkesmässigt att köra. Jag vet att jag var ihop med Harry ibland och då sa jag till honom, för han hade ju trafik på Lerkil och Sandövägen och John i Rösere han körde den andra vägen över Heberg och den vägen över Furuli och den vägen ner. Ja, han hade väl sin station på Furuli till att börja med. Ja, och sen kom de ju runt ner till Lerkil båda och sedan körde de var sin väg tillbaka. Och då skulle Harry överta Johns linje, men det gjorde han inte, och där var Lindgren kvickt inne där och högg den biten. Så skulle han ha trafik på Lerkil direkt till Göteborg för då bråkade han med SJ och så till sist så fick han linjetrafik på Göteborg, Lindgren och det blev ju affär för honom för det sålde han till SJ sedan. Men Harry han fick aldrig någon linjetrafik på Göteborg, men det var då jag sa till

honom att vi lägger ihop min linje från Heden-Snipen och sen tar vi till Vallda Trekant eller Smea, så kopplar vi ihop den våran linje med samma tidtabell, för vi hade ju väntetider bägge, och då skulle vi kunna tjäna mycket mer och sen kunde vi köra var sin dag så slapp vi ju bägge två ut att åka med halva lass. Nej, sa Affe, gör inte det aldrig i livet. Han var så arg på oss för vi körde ju också till Kungsbacka över Släps Kyrka och då var det ju sån konkurrens. Ja, jag körde först till Kullavik och sedan till Snipen och sedan tillbaka. Jag hade ända upp till Hedens Station men jag körde aldrig längre än till Snipen. Men sedan kom ju då Harry och sökte ut 1928 när nya Särövägen blev klar här ända fram till den stora landsvägen 158:an. Då sökte Harry till Snipen förstår du. Sen så började han där att köra runt till Särö och sen till Kungsbacka så han skulle skumma alltihop. Ock då fick han nästan tillstånd från Verner Larsson landsfiskalen. Harry hade alla sina papper hos honom, sina försäkringar och allt det där. Ja, det skall jag ordna sa Larsson. Och det fick jag reda på från Lindgren för han hade en släkting som satt på Länsstyrelsen. Så sade han till mig, skall herr Eriksson köra till Snipen? Nej, det skall han väl inte! Så jag in till Verner Larsson och frågade om herr Eriksson hade lämnat in ansökan. Ja, det har jag skött om sa Larsson, det har jag gjort sa han. Varför det då? Jaa, han hade bättre buss än mig sa han. Det har väl inte med det att göra för jag var ju långt, långt före honom och körde här hela tiden långt innan Harry började. För jag började 1922 och då hade inte Harry någon linjetrafik för då var det ju Larsson. Men det skulle han ordna om igen. Men så var jag med i trafikbilägarnas förening, så jag tog Harald Brogren med mig och en till Bergsten, och vi åkte till Länsstyrelsen och där hade vi ombudsmannen från trafikförbundet med, och vi gick upp till landshövdingen och frågade honom om vad de hade för principer när det gällde trafik på områdena? Så att om en har en linje i trafik och en annan kan hoppa in och konkurrera? Nej, se det går inte sa landshövdingen. Ja, men det är just vad landsfiskal Verner Larsson i Kungsbacka har tillstyrkt. Har han tillstyrkt det? Ja, vi tog fram papperna och så säger vår ombudsman att detta är ju mot alla principer och det får inte förekomma. Nej, då får vi stryka det. Och jag hade lagt in en extra tur för varje dag, så jag kunde köra två turer till Kungsbacka på fredag och tisdag och det hade Verner Larsson stuckit i korgen antagligen, så min ansökan hade aldrig nått fram. Så jag sade till ombudsmannen att jag hade skrivit ut ansökan här. Ja den hade de ju fått och tillstyrkt, men länsstyrelsen hade inte fått den. Och då sade han att då kan vi ju ordna det med en gång. Jo, dom hade en ansökan men den var inte tillstyrkt av Verner Larsson, så var det ja. Men de tyckte att det hela var fel. Och jag sa att en som anlitar Verner Larsson han får ju alla förmåner, men en som inte har alla hans uppdrag som han tjänade pengar på, då blir det ju det att han motarbetar dem. Ja, det gick ju inte, nej då skrev han om, den här killen som satt där, han skrev om ett tittelbrev till mig och landshövdingen skrev på och landssekreteraren, tillstånd för linjen och alla dom turerna och så satte han ett kors för Harry Eriksson emellan Underleden där och Smitten, där fick han inte köra men han fick köra till Linn och sedan runt till Kungsbacka. Jodå, det vet jag för han vände alltid vid SmeErikes. Jamen han körde bara dit, han kom inte längre, han skulle bort till Snipen. Och så var det det att han skulle köra lite före mig där, så han skulle hinna till Krogården lite före mig så han skulle hinna sopa där också vid Krogården. Men jag hade ju som man säger många trogna kunder så jag hade ju mina ändå. Men så stannade han då vid Stocken, han stannade mitt i vägen så jag kom inte förbi och sedan vid Kyrkebyn stannade han mitt i vägen och vid Plutmun stannade han mitt i vägen, så jag fick hålla mig efter hela

tiden och då stod en del där och vinkade att han skulle köra men först när jag kom upp i rumpan på honom då körde han. Nej, det var inte vackert. Nej, de var inte snälla egentlige! Nej, de hade inte sinne för affärer, för som jag sade till dom, varför motarbetar vi varandra när vi kan köra ihop. Vi skulle kunna tjäna dubbelt så mycket om vi samarbetade. Vi skulle spara en buss och sedan skulle vi spara oss själva och tjäna lika mycket. Nej, det gick ju inte vi skulle klara oss själva och Verner Larsson skulle hjälpa oss. Ja, han hjälpte väl Affe när han satt i alebusken i Ysby också. Ja, han fick mycket hjälp. Men det var rätt besvärligt de första åren, för du vet att det var svåra tider på 30-talet. Folk hade inga pengar. De hade inte råd att åka buss. Sen körde vi över Vallda och då kostade det 25 öre till Kungsbacka var väg först. Så kom Lindgren in först när han hade köpt Rösa Johns bil och då körde han bägge vägarna för 25 öre och då skulle vi också göra det. Men ändå hade de inte råd att åka utan de gick till Kungsbacka. Ja, du vet, det var ju cykel, man hade aldrig råd till att åka buss utan det var till att cykla. Den gång man skulle ner för att handla någonting som man inte kunde ha på cykeln då fick man ta bussen. Hur många gånger var det inte där borta vid Hålan och så var det ett ställe vid Rönneverket, som de kom med växlar, så där på sista dagen, som de skulle gå till banken med. Och så var det en gång som det kom en som sa, du kan väl byta min hatt. Det var en dam som hade köpt en hatt, och den passade inte, så jag skulle gå in på Thorins och byta den!! Har du hört så vansinnigt? De sa, ”du som ändå är i Kungsbacka, du kan väl gå in och byta den åt mig”. De hade ringt och sagt till. Ja, de hade fått pretentioner på chaufförerna att de skulle utträtta allting. Ja, dels så tyckte de att, ”du åker ju inte extra ner för att göra detta”. Jo, men de skulle ju betala dig för att du gjorde det! Ja, javist, jag sa att ”det får ni göra”. Men jag köpte aldrig någon liter brännvin. Men det gjorde Harry. Han kom alltid med armarna fulla av ett stort lass. Och han tog 1 krona för varje bok. Så han tjänade säkert en 15 – 20 kronor varje tur bara av brännvin. Han var spritleverantör. Ja, en riktig spritlangare. Många tyckte inte om mig bara för att jag inte köpte sprit. Men det brydde jag mig inte om för jag var inte intresserad av det. Ja, det är ju egentligen onödigt. Och skall någon köpa och ha sprit, så skall han köpa det själv, annars skall han inte ha någon. Ja, brukade säga, du kan väl köpa för ett par gånger så du ha, du behöver väl inte dricka upp det samma dag. Nej, men de kunde de inte göra ser du. Du såg väl själv när du körde bussen hur det var. De kunde ju inte vänta till de kom hem utan de drack på vägen. Ja, det första de kom från bolaget, så gick de in på kuren och öppnade korken och stod och drack. Ja, du vet den där historien med Stor Albert och Fru Brandt och Skog. Då Albert sa till sist, ”jag ger fan i fru Brandtson”. Du kan väl ropa när du är färdig till att köra, då satt de och groggade och sa, ”vi skall ha en omgång till så du får vänta lite”. Och då fick jag stå och vänta i fem - tio minuter, så kom de då lufsande. Du kommer väl ihåg när det var så hemskt kallt på vintern. Vi hade ju inga hållplatser, vi stannade när någon skulle åka med och vid affären och vid vissa stenar. Men de som bodde här nära vägen, Hedvig och hemmet och Madde de skulle ha var sin flagga fast det bara var 25 meter emellan. Jag hade en flagga som det stod stopp på. Det var en vit vimpel som det stod stopp på med rött. Knallen han fick en, och på andra sidan vägen hos Isac, han fick en och så fick Börjesson en och sen strax bortom fick gubben Karlsson en. Det var inte längre emellan än 50 meter men de skulle ha var sin flagga. Så när jag kom och körde när det var kallt så var flaggan utsatt tidigt. Den var till och med utsatt när jag körde norrut så jag visste att när jag kom tillbaka så skulle jag tuta för de skulle inte behöva stå och vänta på bussen.

Det var service det! Det skulle göra nu också! Jodu! Och sen skulle jag hjälpa dem att bära in väskorna och det var mycket. Ja, det var ljuva tider. Men du, det var i alla fall trevligt. Ja, jag säger det, man hade inte ont av det. Nej, för det var en sådan kamratanda mellan alla människor. Ja, det var sådant liv i bussen, alla pratade med varandra. Ja, vet när jag körde till stan på onsdag eller lördag dom pratade och snackade som i ett hönshus. Men så fort som vi kom in i Askim, de kom några ifrån Uggle-dal och sen seg ett par till på och det blev alldeles tyst, inte ett ljud. Så när vi körde från stan då Aldes Saxens Anna, hon och hennes man var nygifta och de åkte ut varje lördag. Så när vi körde från stan och det var alldeles tyst, så sa Anna, ”vänta bara tills vi kommer över Släpgränsen så skall du få höra”. Då släppte tungorna lösa då pratade dom och skojade och drog historier. Då kom man i sin hembygdstrakt och alla kände varandra och då blev det snack. Men så har det alltid varit som ett sträck emellan Askim och Släp. Ja, det sade jag till fru Brykmark och alla dom som var uppe i Trollåsen, där var så tyst så, men vänta bara till Släp bara man kommer över gränsen så börjar det bli ett himla kackalor och när man kom till Kungsbacka så är det full auktion i bussen. Och kör de ifrån Släp och in i Askim så var det död-styst. De vågade inte förråda ett enda ord emellan sig i Släp och Askim. För hur många år sedan är det du sålde det till järnvägen? Det var 1933. Är det så länge sedan? Ja, och Harry sålde 1934. Ja, du sålde först. Jo, vet du varför? Jo, för att järnvägen hade sökt tillstånd till Kungsbacka. De hade ju till Billdal och då skulle de gå direkt till Släp. Och trafikchefen hade varit nere och bjudit Verner Larsson på en fin middag därnere och de var överens om att det skulle gå bra. Det hade kanske gått men jag vågade inte lita på länsstyrelsen den gången för hur det än var, hade landshövdingen Sydow skrivit på den ansökan. Han var delägare och satt i styrelsen för Säröbanan. Så när jag tittade på de pappren som kom in för delgivningen när dom skulle söka på min linje, så tänkte jag. Detta här går aldrig vägen. Så jag gick ner till Verner Larsson och skulle höra vad han sa. Ja, sa han, där är en sådan konkurrens mellan bussen och järnvägen, så järnvägen måste sätta in bussar själv. För de förlorar ju därnere, för du vet folk körde inte ner till stationen och lämnade varor och skickade till stan när landsvägsbussen gick in. Så det måste jag ju tillstyrka, sa han. Men det är väl inte schysst sa jag, landsfiskalen är ju för våran bevakning här och våra rättigheter inom Släp eller Halland. Men han var inte det ser du. Jag skall tala om för Olsson, det bästa han kan göra är att han säljer sin linje till Säröbanan, så får han livstids arbete, så sade han förstår du. Ja, och pappa var med.

